



**ARMOEDEMONITOR 2019 EN  
INKOMENSEFFECT RAPPORTAGE  
GEMEENTE HEERHUGOWAARD**

# Armoedemonitor 2019 en Inkomenseffect Rapportage gemeente Heerhugowaard

Onderzoek naar de omvang en samenstelling van de doelgroepen voor het gemeentelijke armoedebeleid en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen in de gemeente Heerhugowaard.

## Colofon

### Opdrachtgever

Gemeente Heerhugowaard

### Datum

Januari 2021

### Auteurs

Michelle Ellens

Tessa Schoot Uiterkamp

### Databewerking

Johan Knol

### Grafische ondersteuning

Senne Trip

### KWIZ

Stavangerweg 23 - 5

9723 JC Groningen

050 - 5252473

contact@kwiz.nl

### Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en/ of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veelevoudigd en/ of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ.

## Inhoudsopgave

Inhoudsopgave .....	1
Inleiding .....	2
Grafische samenvatting.....	4
Samenvatting.....	6
1. Minima in beeld .....	12
2. Minimakinderen tot 18 jaar in beeld .....	18
3. Minimaregelingen .....	24
4. Wmo en schuldhulpverlening .....	30
5. De inkomenseffecten.....	32
Bijlage 1. Methodiek Armoedemonitor .....	39
Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken .....	41
Bijlage 3. Kenmerken kinderen .....	43
Bijlage 4. Kenmerken minima tot 100% Wsm .....	44
Bijlage 5A. Gebruik minimaregelingen naar bijstand .....	46
Bijlage 5B. Gebruik minimaregelingen naar doelgroep in beeld .....	47
Bijlage 6. Onderzoeksmethodiek.....	48
Bijlage 7. Financieel maandoverzicht.....	52
Bijlage 8. Afkortingen .....	58

## Inleiding

**De gemeente Heerhugowaard heeft KWIZ gevraagd om een update te maken van de Armoedemonitor. De vorige Armoedemonitor ging over 2017, de huidige monitor gaat over 2019. De Armoedemonitor geeft inzicht in de doelgroep (omvang en kenmerken) van het minimebeleid, alsmede het bereik van de regelingen.**

### Opzet Armoedemonitor

De Armoedemonitor beschrijft de doelgroep voor het lokale armoedebeleid aan de hand van een aantal kenmerken. Daarnaast brengt de monitor het gebruik en bereik van de verschillende minime regelingen in beeld. De gegevens over de omvang en samenstelling van de doelgroep geven de situatie per 31 december 2019 weer (peildatum minime populatie), op basis van het inkomen op het Wettelijk sociaal minimum<sup>1</sup> (Wsm). Het gebruik van de regelingen is gemeten over het jaar 2019. De cijfers worden (waar mogelijk) vergeleken met die van de Armoedemonitor over 2017.

### Onderzoeksmethode Armoedemonitor

De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van al haar inwoners. Door gebruik van diverse informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minime huishoudens, maken we een inschatting van het aantal minime huishoudens op 31 december 2019. Daarvoor zijn registraties van de volgende voorzieningen gebruikt: de Participatiewet, minime regelingen, collectieve zorgverzekering en kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Tevens zijn voor dit onderzoek de registraties van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en schuldhulpverlening (SHV) meegenomen. Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld van de omvang en samenstelling van de minime populatie, de mate van gebruik van voorzieningen en de overlap in het gebruik van voorzieningen op andere beleidsterreinen.

Omdat wij niet over inkomensgegevens van alle inwoners beschikken, komt de groep die geen gebruik maakt van een van bovenstaande regelingen of voorzieningen niet voor in de Armoedemonitor. Wanneer we het in deze monitor hebben over minime huishoudens zijn dit de huishoudens die we in beeld hebben gekregen via de bovenstaande onderzoeksmethode; daarmee hebben ongeveer 90 tot 95 procent van alle minime huishoudens in de gemeente in beeld. Het is op basis van de onderzoeksmethodiek niet mogelijk om de ontbrekende 5 à 10 procent nauwkeurig groep in beeld te krijgen – wel doen we een schatting van het aantal minima dat nu niet in beeld is (en daarmee van de totale minime populatie). Het is overigens mogelijk dat een deel van die groep ook geen gebruik wil maken van gemeentelijke ondersteuning.

De kenmerken van het huishouden zijn gebaseerd op de kenmerken van de oudste persoon in het huishouden.

### Opzet Inkomenseffect Rapportage

De Inkomenseffect Rapportage (IER) beschrijft de effecten van het lokale en landelijke beleid op de inkomens van minime huishoudens in 2020. Dit vanuit de visie dat werken moet lonen. Voor zes verschillende huishoudtypen met vijf verschillende inkomens ten opzichte van het Wettelijk sociaal minima worden de effecten berekend. Met behulp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype het inkomen bepaald. Voor vaste uitgaven is uitgegaan van cijfers en normen van het Nibud<sup>2</sup>. Voor de andere uitgaven is waar mogelijk gebruik gemaakt van lokale tarieven (zoals huur en waterschapsbelasting). Ten slotte worden de gemeentelijke regelingen omgezet in een

---

<sup>1</sup> Het wettelijk sociaal minimum (Wsm) is het bedrag dat iemand nodig heeft om van te leven. De hoogte van dit bedrag hangt af van leeftijd en de leefsituatie. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelt het bedrag van de bijstandsnormen (Wsm) jaarlijks vast.

<sup>2</sup> Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting die informeert en adviseert over financiën van huishoudens.

maandbedrag. Op die manier ontstaat per huishoudtype een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand.

### Leeswijzer

Na de samenvatting waarin de belangrijkste kenmerken van de minimapopulatie visueel worden weergegeven, worden de belangrijkste ontwikkelingen beschreven in de samenvattende analyse. In de daaropvolgende hoofdstukken wordt de minimapopulatie in kaart gebracht, evenals de overlap met de Wmo en schuldhulpverlening. In hoofdstuk 5 worden de inkomenseffecten van zowel de landelijke als de lokale inkomensondersteunende regelingen (zoals die in 2019 gelden) beschreven.

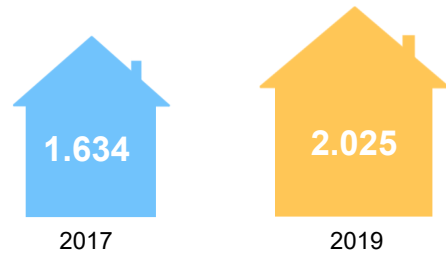
De bijlagen geven een aantal achterliggende cijfers weer evenals de methodieken van beide deelonderzoeken. Alle landelijke cijfers zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en vergelijking met andere gemeenten wordt gedaan op basis van ervaringscijfers van KWIZ.

# MINIMA IN HEERHUGOWAARD

## Aantal minimahuishoudens

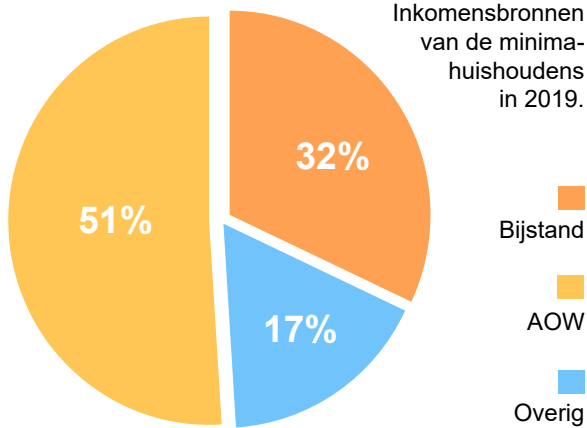
8%

van de huishoudens heeft een inkomen tot 120% van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm), dit zijn **2.025** huishoudens.



## Inkomensbron

Inkomensbronnen van de minima-huishoudens in 2019.



## Bijstand

Aantal minimahuishoudens met een bijstandsuitkering in 2019.

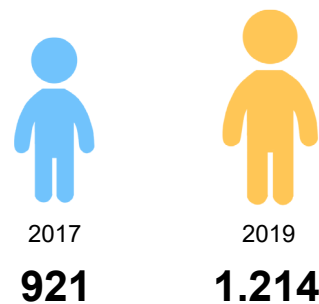


## Minimakinderen



10%

van alle kinderen tot 18 jaar groeien op in een huishouden met een inkomen tot 120% Wsm, dit zijn **1.214** kinderen.



## Langdurig minima



76% van alle minima heeft al 3 jaar of langer een minimuminkomen.



## Wijken

# 20%

van alle huishoudens in de **Rivierenwijk** heeft een inkomen tot 120% Wsm. Dit aandeel is hoger dan in andere wijken. Ook in de Schrijverswijk is het aandeel minima hoger dan gemiddeld in de gemeente Heerhugowaard.

## Eenoudergezinnen

# 29%



van de eenoudergezinnen (op huishoudniveau) heeft een inkomen tot 120% Wsm. Kinderen in een eenoudergezin groeien vijf keer zo vaak op in een minima-huishouden als kinderen in een huishouden met twee ouders.

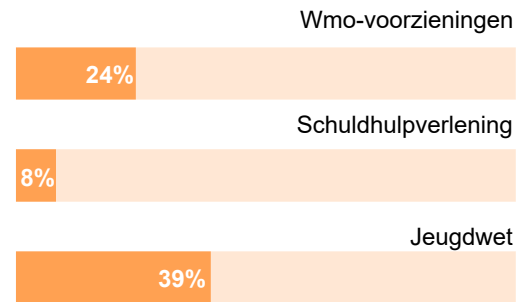
## Niet-westerse achtergrond

# 26%

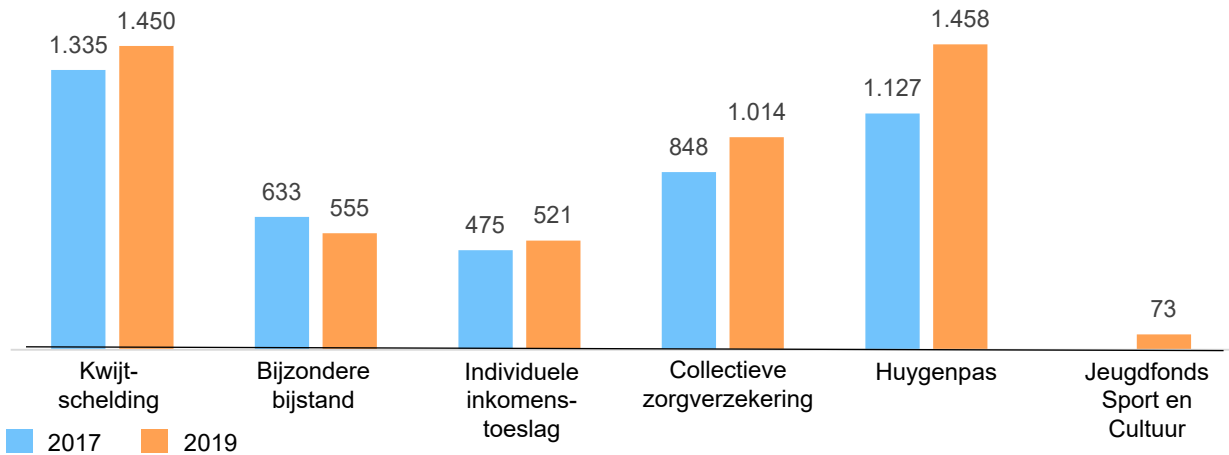
van alle huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond heeft een inkomen tot 120% Wsm.



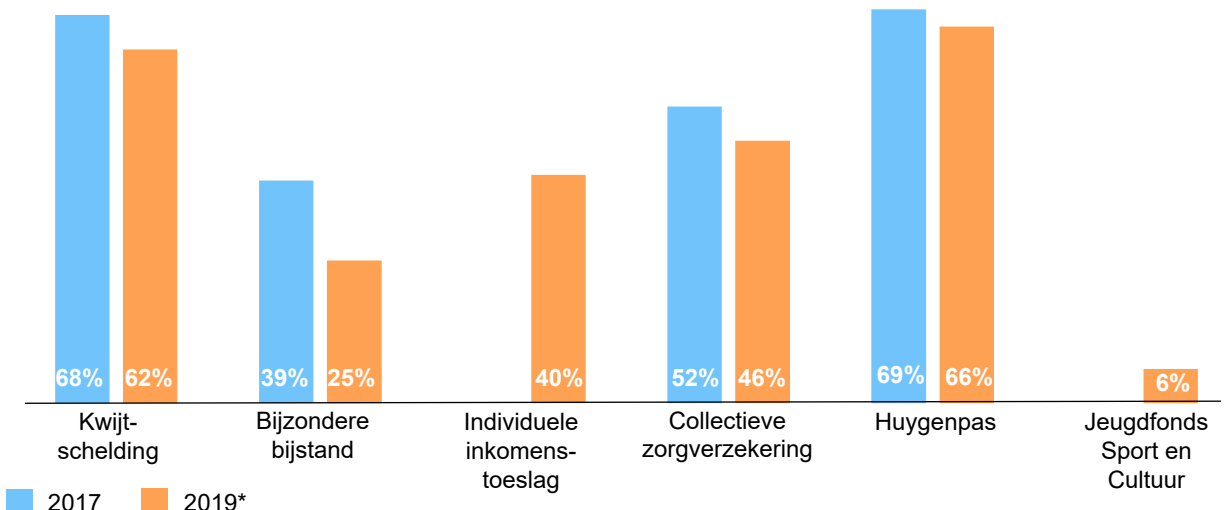
## Minimaproblematiek



## Gebruikers per regeling



## Bereik van de regelingen



\*In 2019 wordt het gebruik van de regeling afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep. In 2017 werd het gebruik afgezet tegen de doelgroep die de gemeente in beeld had. Hierdoor valt het bereik in 2019 relatief iets lager uit.

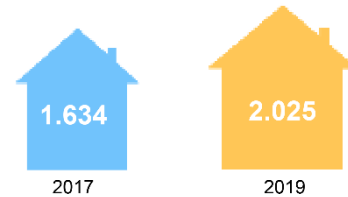
## Samenvatting

In deze samenvatting staat een aantal kenmerken van de minimapopulatie op 31 december 2019 (huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm) en vergelijken we deze doelgroep voor het minimebeleid met de doelgroep in 2017. Daarnaast beschrijven we de effecten van het lokale en landelijke beleid op de inkomens van minima.

### S1.1 Bevindingen Armoedemonitor

#### Ontwikkeling minimahuishoudens

Op 31 december 2019 heeft de gemeente 2.025 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld. Samen vormen zij 8,4 procent van alle huishoudens in de gemeente Heerhugowaard. Dat is een stijging ten opzichte van 2017 (2017: 1.634 minimahuishoudens; 7,1 procent). Het aantal huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm is nauwelijks toegenomen; in 2017 hadden 1.335 huishoudens een inkomen tot de bijstandsnorm, in 2019 waren dat 1.348 huishoudens. De stijging van het totaal aantal minima komt dus vooral door een toename van huishoudens met een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm.



Het aandeel van 8,4 procent ligt in lijn met het gemiddelde van 8 à 9 procent dat we bij andere gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners zien. De totale populatie minimahuishoudens op basis van door ons bewerkte CBS-gegevens schatten we op 2.200 huishoudens. Dit houdt in dat we in dit onderzoek door bestandskoppelingen (naar schatting) 92 procent gedetailleerd in beeld kunnen krijgen.

#### Kenmerken minima in beeld

Van de 2.025 minimahuishoudens heeft 32 procent een bijstandsuitkering, dat zijn 638 huishoudens. Naar verwachting zal dit door de (gevolgen van de) coronacrisis de komende tijd stijgen. Daarnaast hebben 1.039 minimahuishoudens (51 procent) een andersoortig inkomen, bijvoorbeeld uit de WW of uit een (bij)baan. Deze verdeling naar inkomensbron wijkt af van de verdeling in veel andere gemeenten. Gemiddeld heeft in andere gemeenten ongeveer 45 tot 50 procent van de minimapopulatie een bijstandsuitkering en ongeveer 30 procent een andersoortig inkomen. Ten opzichte van 2017 zien we een verschuiving in de verdeling naar inkomensbron; in 2017 ontving 44 procent van de minimahuishoudens een bijstandsuitkering en 38 procent een andersoortig inkomen. Deze verschuiving hangt samen met de relatief grote toename van het aantal minima met een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm; het aantal huishoudens met een overig inkomen is dan ook gestegen van 619 naar 1.039 huishoudens.



#### Doelgroepen

Bijna de helft (48 procent) van de minimahuishoudens is alleenstaand, dat is in de meeste andere gemeenten ook het geval. Naar leeftijd valt de grootste groep minima in de categorie van 45 jaar tot de AOW-leeftijd en uitgesplitst naar herkomst heeft 52 procent een Nederlandse achtergrond en 38 procent een niet-westerse migratieachtergrond. Tenslotte woont 15 procent van de minimapopulatie in de Rivierenwijk en 12 procent in de Bomen-Recreatiewijk.

In 2019 is de groep meerpersoonshuishoudens met een minimuminkomen ten opzichte van 2017 groter geworden. Ook de groep met de leeftijd 45 jaar tot AOW-leeftijd is groter geworden. Het aandeel alleenstaanden is in 2019 kleiner dan in 2017 (al is het *aantal* alleenstaande minima wel gestegen).

Eenoudergezinnen met kinderen tot 18 jaar hebben vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen; 29 procent van alle 972 eenoudergezinnen in de gemeente heeft een inkomen tot 120 procent Wsm (dat zijn 286 huishoudens). Daarnaast zijn huishoudens tot 45 jaar relatief gezien vaker minima dan huishoudens van 45 jaar of ouder. Naar herkomst zijn huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond oververtegenwoordigd onder minima; 26 procent van alle huishoudens met een dergelijke achtergrond heeft een inkomen tot 120 procent Wsm (761



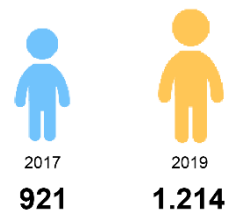
huishoudens). Dit ligt iets lager dan het gemiddelde dat we bij andere gemeenten zien, ongeveer 30 procent. Onder huishoudens met een Nederlandse achtergrond is 6 procent minima. Tenslotte hebben huishoudens in de Rivierenwijk en de Schrijverswijk het vaakst een minimuminkomen; respectievelijk 20 procent en 14 procent.

### Langdurige minima

76 procent (1.536 huishoudens) van alle minimahuishoudens heeft al drie jaar of langer een inkomen tot maximaal 120 procent Wsm. Ten opzichte van 2017 is deze groep langdurige minima aanzienlijk groter geworden (2017: 56 procent, 918 huishoudens). 9 procent van alle minima is in 2019 'ingestroomd' in de minimapopulatie. Van alle minimahuishoudens met een bijstandsuitkering is 79 procent langdurig afhankelijk van een minimuminkomen. Verder zijn huishoudens met een westerse migratieachtergrond vaker dan gemiddeld langdurig minima (83 procent). Minimahuishoudens met kinderen zijn juist iets minder vaak dan gemiddeld langdurig afhankelijk van een minimuminkomen (72 procent), en verder geldt dat oudere minima vaker langdurig minima zijn dan jongeren minimahuishoudens.

### Minimakinderen

Tussen 31 december 2017 en 31 december 2019 is het aantal minimakinderen tot 18 jaar dat bij de gemeente in beeld is toegenomen van 921 kinderen in 2017 naar 1.214 kinderen in 2019. Het aandeel minimakinderen komt daarmee op 9,7 procent van alle kinderen in de gemeente (2017: 7 procent). Ondanks deze stijging ligt het aandeel minimakinderen in Heerhugowaard nog iets onder het gemiddelde van gemeenten van vergelijkbare grootte (11 à 12 procent). Naar schatting groeien in totaal 1.275 kinderen tot 18 jaar op in een minimahuishouden, de gemeente heeft daarvan dus 95 procent in beeld.



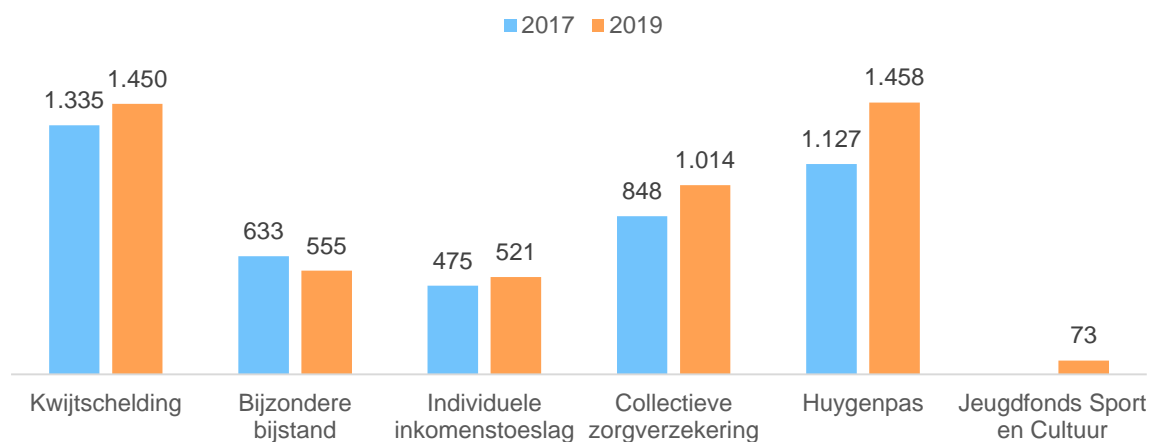
Ruim een derde (38 procent, 466 kinderen) van de minimakinderen die in beeld zijn groeit op in een huishouden met een bijstandsuitkering en 59 procent groeit op in een huishouden met een andersoortig inkomen. In 2017 was deze verdeling tegenovergesteld: twee derde van de kinderen groeide op in een huishouden met een bijstandsuitkering (559 kinderen) en een derde in een minimahuishouden met een andersoortig inkomen. Dit sluit aan op de verschuiving van inkomensbron onder alle minimahuishoudens in de gemeente.

Kinderen uit eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd: 32 procent van alle kinderen in de gemeente die opgroeien in een huishouden met één ouder woont in een minimahuishouden. Dat is vijf keer zo vaak als kinderen uit een gezin met twee ouders, daarvan woont 6 procent in een minimahuishouden. Ook kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond hebben meer kans op armoede: 31 procent van alle kinderen met een dergelijke achtergrond woont in een minimahuishouden, tegenover 4 procent van alle kinderen met een Nederlandse achtergrond. Tenslotte is in de Schrijverswijk het aandeel minimakinderen (205 kinderen, 32 procent van alle kinderen in de wijk) fors hoger dan in de andere wijken.

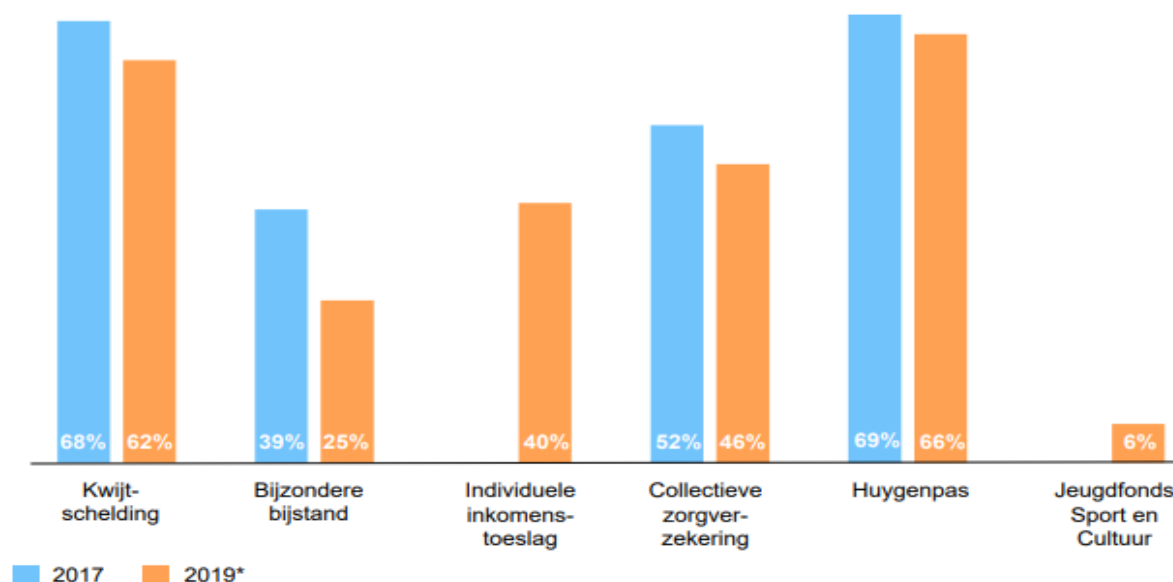
### Regelingen

In de volgende figuur staat het gebruik (aantal gebruikers per jaar) van 2017 en 2019. Daarna volgt het bereik per regeling. Dit is het gebruik van de regeling, afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep. In 2017 werd het gebruik afgezet tegen de doelgroep die de gemeente in beeld had. Logischerwijs ligt het bereik verhoudingsgewijs in 2019 iets lager, doordat er nu meer huishoudens in de doelgroep worden meegenomen. Dit heeft uiteraard ook invloed op de vergelijking met voorgaande jaren.

## Aantal gebruikers per regeling



## Bereik regelingen



\*In 2019 wordt het gebruik van de regeling afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep. In 2017 werd het gebruik afgezet tegen de doelgroep die de gemeente in beeld had. Hierdoor valt het bereik in 2019 relatief iets lager uit.

- In 2019 hebben 902 huishoudens gebruikgemaakt van de kwijtschelding voor de gemeentelijke belastingen. Dit betekent dat 62 procent van de doelgroep gebruik heeft gemaakt van deze regeling. Dit ligt wat lager dan het gemiddelde van 70 à 75 procent dat we bij andere gemeenten vinden. Het aantal huishoudens dat gebruikmaakt van de kwijtschelding is vergelijkbaar met dat in 2017, maar omdat de doelgroep groter is geworden, is het bereik onder de doelgroep gedaald;
- In 2019 hebben 555 huishoudens een of meerdere verstrekkingen gekregen vanuit de bijzondere bijstand (samen kregen zij 5.805 verstrekkingen, veruit de meeste verstrekkingen zijn gedaan in het kader van bewindvoering). Dat is 25 procent van alle huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. Het bereik ligt daarmee in lijn met het gemiddelde bereik van 25 procent dat we bij andere gemeenten zien. Ten opzichte van 2017 is het gebruik van de bijzondere bijstand gedaald;
- In 2019 hebben 521 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomensvoet en dat leidt tot een bereik van 40 procent. Dat ligt onder het gemiddelde van 50 procent dat we in veel andere gemeenten zien. In 2019 hebben meer huishoudens

gebruikgemaakt van deze regeling dan in 2017 en dat valt gezien de stijging van het aantal langdurige minimahuishoudens ook te verwachten. Daarnaast is de inkomensgrens van deze regeling per 2018 verhoogd van 110 naar 120 procent Wsm, wat een andere verklaring is van het hogere gebruik;

- In 2019 hebben 1.014 huishoudens gebruikgemaakt van de collectieve zorgverzekering, een bereik van 46 procent van de doelgroep. Ongeveer 95 procent van de verzekerden maakt gebruik van het meest uitgebreide pakket 'Compleet'. In andere gemeenten is een gemiddeld bereik tussen 30 en 40 procent gangbaar. Het bereik in de gemeente Heerhugowaard ligt hier dus boven. Bijna een derde (30 procent) van de huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering krijgt ook ondersteuning vanuit de Wmo;
- De Huygenpas is in 2019 gebruikt door 1.458 huishoudens, een bereik van 66 procent onder de doelgroep. Het bereik ligt daarmee iets lager dan het bereik in 2017, maar het gebruik is wel flink gestegen. In andere gemeenten is het gemiddelde bereik van een participatieregeling 40 procent;
- In 2019 hebben 37 huishoudens met kinderen gebruikgemaakt van de computerregeling, net zoveel als in 2017. Omdat de regeling één keer per vijf jaar aangevraagd mag worden, is het niet mogelijk om de doelgroep te berekenen (we weten op basis van de bestanden niet wie recht heeft op de regeling);
- In 2019 hebben 73 kinderen gebruikgemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, dit is een bereik van 6 procent van de doelgroep. In de meeste andere gemeenten is het bereik van het Jeugdfonds zo'n 35 à 40 procent. Een mogelijk reden voor dit lagere bereik in Heerhugowaard is dat er pas een aanvraag bij het Jeugdfonds kan worden gedaan als het meedoenbudget van de Huygenpas niet toereikend is, of als het kind daar niet voor in aanmerking komt.

### Meervoudige problematiek

Een deel van de minimahuishoudens heeft ook andere ondersteuningsvragen: 24 procent heeft een of meerdere Wmo-voorzieningen, 8 procent is in beeld bij de schuldhulpverlening en 39 procent van de minimahuishoudens met kinderen heeft een of meerdere kinderen met een voorziening vanuit de Jeugdwet. Huishoudens in de gemeente die geen minimuminkomen hebben, maken minder gebruik van een of meer van deze voorzieningen. Bij andere gemeenten zien we een gemiddelde overlap van 25 tot 30 procent met Wmo, 10 tot 15 procent met de schuldhulpverlening en 20 tot 25 procent met de Jeugdwet (op huishoudniveau). Vooral de overlap met Jeugdwet is in de gemeente Heerhugowaard dus groot onder minimahuishoudens. Ook het totaal aantal kinderen in de Jeugdwet is in de gemeente hoger dan landelijk (14 procent van alle kinderen in de gemeente Heerhugowaard heeft een voorziening vanuit de Jeugdwet, tegenover 10 procent landelijk).

## S1.2 Bevindingen Inkomenseffect Rapportage



### Financieel effect

Het bedrag dat minima aan toeslagen vanuit het Rijk kunnen ontvangen is veel hoger dan het bedrag dat ze uit gemeentelijke regelingen kunnen ontvangen.

Financieel gezien is de invloed van de gemeente daarom kleiner dan die van het Rijk. De bijdrage vanuit het Rijk neemt voor de meeste huishoudens

geleidelijk af bij een hoger inkomen. Bij een inkomen boven 120 procent Wsm hebben minima geen recht meer op gemeentelijke regelingen.

De gemeentelijke regelingen zorgen ervoor dat huishoudens meer ruimte overhouden voor het doen van vrije bestedingen. Dit geldt met name voor paren (met en zonder kinderen) met een bijstandsuitkering, die zonder de gemeentelijke regelingen een relatief klein budget voor vrije bestedingen over zouden houden. Het overgehouden bedrag verschilt wel aanzienlijk per huishoudtype en per inkomensniveau. Alleenstaande ouders houden bij elk inkomensniveau een relatief groot bedrag per maand over voor vrije besteding.

Alleenstaanden (zonder kinderen) houden bij ieder hoger inkomensniveau maandelijks telkens een groter budget over voor vrije bestedingen. Ook paren zonder kinderen hebben bij elk hoger

inkomensniveau ook een groter budget voor vrije besteding, al is dit budget bij een inkomen van 130 procent Wsm slechts € 1 hoger dan bij een inkomen van 120 procent Wsm.

Echter, niet alle huishoudens houden bij ieder hoger inkomen een groter budget over voor vrije besteding. Doordat het recht op de gemeentelijke regelingen vervalt bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm, houden alleenstaande ouders bij een inkomen van 120 procent Wsm een groter budget voor vrije besteding over dan bij een inkomen van 130 procent Wsm. Paren met kinderen houden zelfs bij een inkomen van 110 en 120 procent Wsm meer geld over voor vrije bestedingen dan bij een inkomen van 130 procent Wsm.

### Werken vanuit de bijstand loont

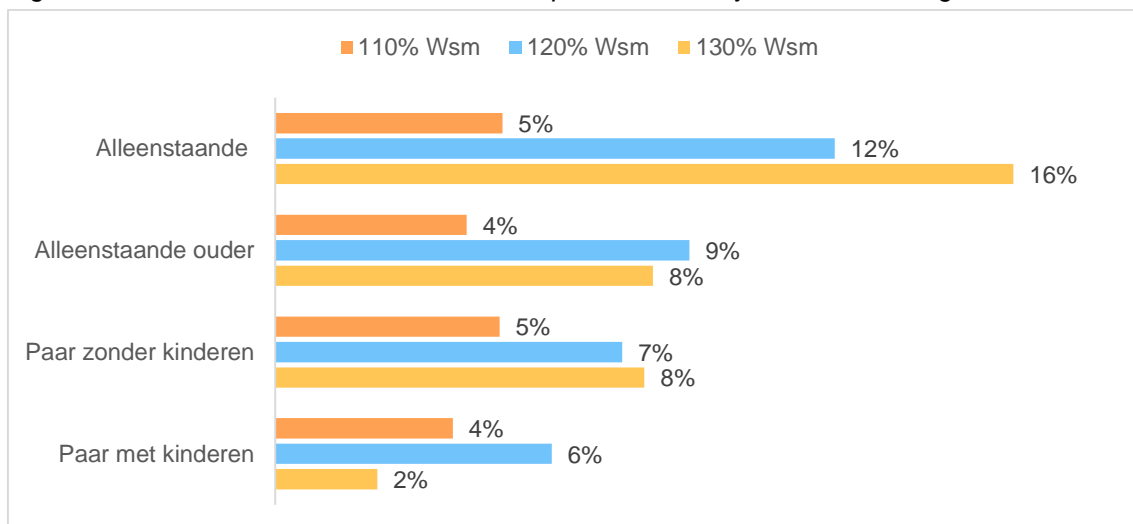
Werken loont: wanneer huishoudens in Heerhugowaard vanuit de bijstand gaan werken tegen een loon gelijk aan 110, 120, of 130 procent Wsm gaan zij er in totaal inkomen altijd op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie. Het totaal inkomen bestaat uit het netto-inkomen (inclusief vakantietoeslag), landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen. Deze vooruitgang is echter niet evenredig met de vooruitgang in loon. Landelijke toeslagen lopen terug en het recht op gemeentelijke regelingen vervalt. Voor huishoudens met kinderen heeft dit tot gevolg dat zij bij een lager loon soms toch een hoger totaal inkomen hebben dan bij een hoger loon.



Alleenstaanden en paren zonder kinderen gaan er bij iedere vooruitgang in loon (tot 130 procent Wsm) ook in totaal inkomen meer op vooruit. Voor deze huishoudens leidt een hoger loon dus altijd tot een hoger inkomen. Alleenstaanden gaan er bij ieder hoger inkomen (relatief) het meest van alle huishoudtypen op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie. Werken is dus financieel gezien het meest aantrekkelijk voor alleenstaanden.

Voor huishoudens met kinderen ziet het beeld er anders uit: alleenstaande ouders hebben bij een loon van 120 procent Wsm een hoger totaal inkomen dan bij een loon van 130 procent Wsm. Paren met kinderen krijgen door het verlies van regelingen en toeslagen bij een hoger loon met de grootste achteruitgang in totaal inkomen te maken. Bij een loon van 130 procent Wsm is hun totaal inkomen lager dan bij een loon van 110 en 120 procent Wsm. Toch gaan ook huishoudens met kinderen er bij een hoger inkomen altijd op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie. Financieel gezien heeft werk aanvaard van de bijstand dus altijd voordeel.

*Figuur S1.1 Groei in totaal inkomen t.o.v. 100 procent Wsm bij werkaanvaarding<sup>3</sup>*



<sup>3</sup> De percentages in de grafiek zijn (voor de leesbaarheid) afgerond op hele getallen. Daarom zijn niet alle staven met dezelfde percentages even groot.

### S1.3 Conclusies

- Het aantal minimahuishoudens dat de gemeente in beeld heeft is in twee jaar tijd met 391 huishoudens toegenomen. Dit komt door een relatief grote stijging van het aantal huishoudens met een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm, het aantal huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau is nauwelijks toegenomen;
- De minimapopulatie bestaat voor een groot deel uit mensen met een andersoortig inkomen dan bijstand of AOW;
- De groep langdurige minima beslaat maar liefst driekwart van alle minima en dit is een flinke stijging ten opzichte van 2017, het is dus moeilijk(er) voor mensen om uit te stromen;
- Eenoudergezinnen, minima met een niet-westerse migratieachtergrond en huishoudens in Rivierenwijk en Schrijverswijk hebben meer kans op armoede. De armoede onder kinderen concentreert zich met name in de Schrijverswijk;
- 39 procent van alle minimagezinnen heeft een of meerdere kinderen een voorziening vanuit de Jeugdwet en ook zien we overlap tussen minima met Wmo en schuldhulpverlening;
- Werken vanuit de bijstand loont financieel gezien, maar minima met kinderen hebben bij een inkomen gelijk aan 120 procent Wsm meer aan totaal inkomen dan bij een inkomen gelijk aan 130 procent Wsm;
- De gemeente biedt een vrij uitgebreid pakket aan minimaregelingen en de meeste regelingen hebben een goed bereik onder de doelgroep. Ook het aantal regelingen dat minimahuishoudens gebruik (cumulatief gebruik) is goed te noemen, met name van de regelingen voor volwassenen. Wel zit er verschil tussen de huishoudens, zo blijft het gebruik van regelingen wat achter onder minima in een meerpersoonshuishouden zonder kinderen en minima met de AOW-leeftijd;
- De collectieve zorgverzekering biedt twee pakketten aan, maar 95 procent van de minima is verzekerd via het meest uitgebreide pakket waarin ook het eigen risico wordt vergoed. Het goedkopere en minder uitgebreide pakket lijkt minder aan te sluiten bij de wensen van de doelgroep. Daarnaast is de overlap met de Wmo hoog: 30 procent van de gebruikers van de collectieve zorgverzekering maakt ook gebruik van de Wmo. Een aanzienlijk deel van de minimapopulatie heeft dus te maken met hoge zorgkosten.

## 1. Minima in beeld

De gemeente Heerhugowaard hanteert voor het minimabeleid in beginsel een bovengrens van 120 procent van het Wettelijk sociaal minimum. In dit hoofdstuk beschrijven we de kenmerken en ontwikkelingen van deze doelgroep.

### 1.1. Gemeente heeft naar schatting 92 procent van de doelgroep in beeld

De Armoedemonitor brengt de minimahuishoudens in kaart op basis van bestanden van diverse registraties waarin minima voorkomen. Minima die in geen enkele registratie voorkomen, en die dus van geen enkele regeling of voorziening voor inwoners met een laag inkomen gebruikmaken, ontbreken daardoor in de Armoedemonitor. De gemeente heeft deze minima zelf ook niet in beeld (ze maken immers nergens gebruik van).

Met behulp van de KWIZ Index hebben we een schatting gemaakt van de *totale* minimapopulatie in de gemeente. Deze Index is gebaseerd op ervaringscijfers van KWIZ, geëxtrapoleerde CBS-gegevens en gemeentelijke gebruikscijfers.

Naar schatting hebben 1.450 huishoudens in de gemeente een inkomen tot 100 procent Wsm en in totaal 2.200 huishoudens een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat is 9 procent van alle huishoudens in de gemeente en dat ligt in lijn met het gemiddelde aandeel minima van 8 à 9 procent in gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners.

De gemeente heeft 2.025 minima met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld (vanaf paragraaf 1.2 gaan we nader op deze groep in), dat is 92 procent van alle (geschatte) minima. Er zijn 175 minimahuishoudens niet in beeld, omdat deze groep van geen enkele regeling gebruik maakt.

Tabel 1.1.1 Schatting aantal minima tot 120 procent Wsm

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	In beeld in Armoedemonitor	Schatting totaal aantal minima
Tot 100%	1.348	1.450
Tot 120%	2.025	2.200

Tabel 1.1.2 Schatting inkomensbronnen alle minima

Inkomensbron minima tot 120% Wsm	Aantal	Aandeel
Participatiewet	638	29%
AOW	450	20%
WW-ontvangers	137	6%
Arbeidsongeschikten	415	19%
Inkomen uit arbeid	435	20%
Inkomen uit eigen onderneming	125	6%
<b>Totaal</b>	<b>2.200</b>	<b>100%</b>

In de rest van dit hoofdstuk gaan we in op de minimahuishoudens die de gemeente in beeld heeft: 2.025 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm.

## 1.2. Aantal minimahuishoudens is toegenomen

Tussen 2017 en 2019 is het aantal minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm dat de gemeente in beeld heeft gestegen van 1.634 naar 2.025 huishoudens. Dat betekent dat in 2019 ruim 8 procent van alle huishoudens in de gemeente een minimuminkomen had. Dat ligt in lijn met het aandeel minimahuishoudens in andere gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners (gemiddeld 8 à 9 procent). Twee derde van de 2.025 minimahuishoudens die in beeld zijn bij de gemeente, heeft een inkomen tot 100 procent Wsm (1.348 huishoudens). Dat aantal is nagenoeg gelijk aan dat in 2017, terwijl het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is gedaald van 712 in 2017 naar 638 in 2019. Dat het aantal minima tot 100 procent toch gelijk is gebleven, én tegelijkertijd het aantal minima met een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm flink is gestegen komt door een toename van het aantal minima met een andersoortig inkomen. Zij vormen in totaal 51 procent van alle minimahuishoudens in 2019 (in 2017 was dat nog 38 procent). Gemiddeld vormt deze groep zo'n 30 procent bij andere gemeenten. Bijstandsgerechtigden vormen in 2019 een derde van alle minima in de gemeente Heerhugowaard. In de meeste andere gemeenten is dat 45 tot 50 procent.

Tabel 1.2.1 Huishoudens naar inkomen in Heerhugowaard

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	1.335	5,8%	1.348	5,6%
100% tot 120%	299	1,3%	677	2,8%
<i>Subtotaal</i>	<i>1.634</i>	<i>7,1%</i>	<i>2.025</i>	<i>8,4%</i>
Overig	21.495	92,9%	21.981	91,6%
<b>Totaal</b>	<b>23.129</b>	<b>100%</b>	<b>24.006</b>	<b>100%</b>

Tabel 1.2.2 Inkomensbron minima, inkomen tot 120% Wsm

Inkomensbron	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Participatiewet	712	44%	638	32%
AOW	303	18%	348	17%
Ander inkomen	619	38%	1.039	51%
<b>Totaal</b>	<b>1.634</b>	<b>100%</b>	<b>2.025</b>	<b>100%</b>

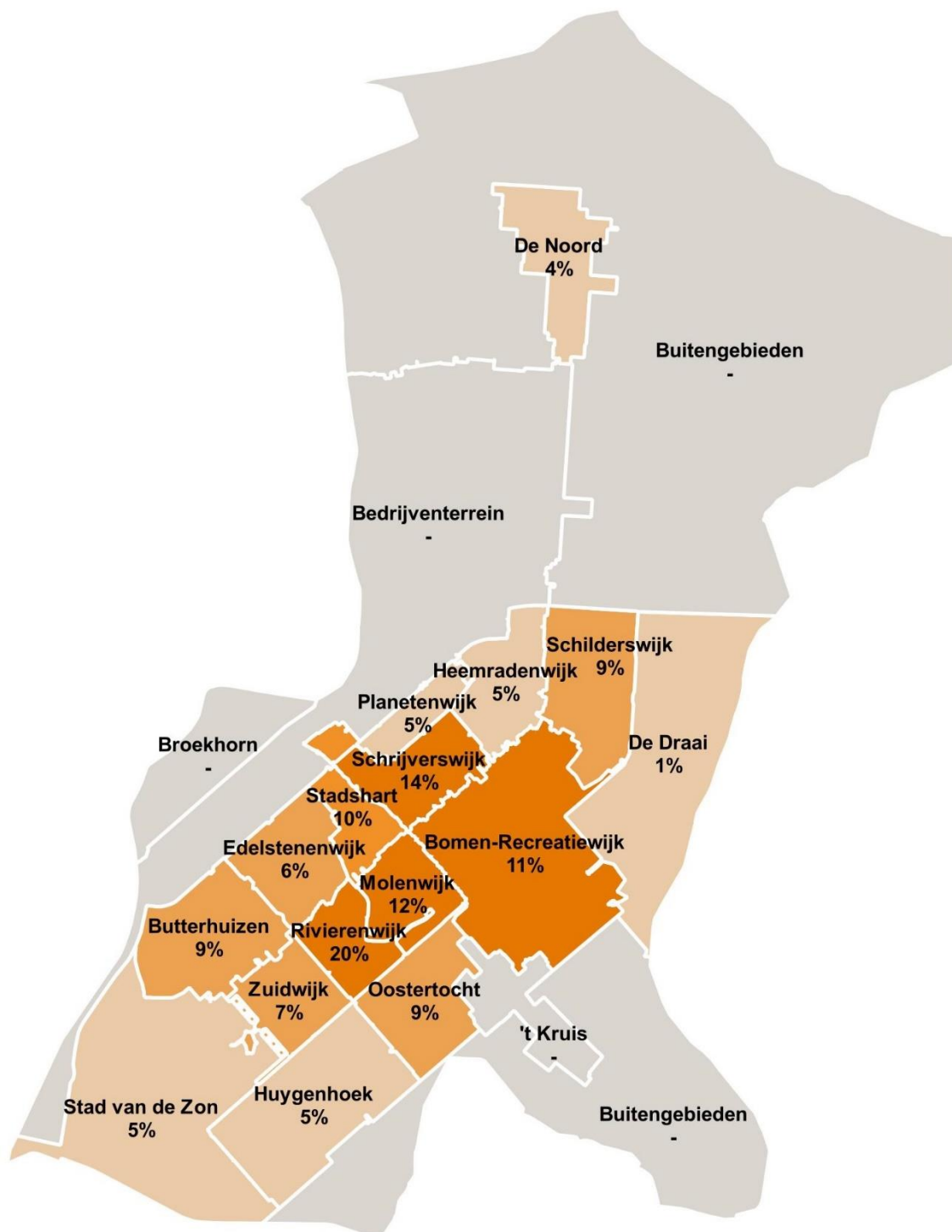
### 1.2.2. Eenoudergezinnen zijn het vaakst minima

Alleenstaanden vormen met 48 procent de grootste groep onder de minimahuishoudens (977 huishoudens). Gezinnen met kinderen vormen bijna een derde van de minimapopulatie. Ten opzichte van 2017 is het aandeel alleenstaanden iets gedaald (van 53 naar 48 procent) en is het aandeel meerpersoonshuishoudens (met en zonder kinderen) gestegen (van 31 naar 38 procent). Naar leeftijd vormen minima tussen de 45 jaar en de AOW-leeftijd de grootste groep (43 procent, 867 huishoudens). Ten opzichte van 2017 is deze groep ook het meest gegroeid (2017: 641 huishoudens, 39 procent). Naar herkomst zijn de verschillen tussen beide jaren klein: 52 procent van de minimahuishoudens heeft een Nederlandse achtergrond (2017: 53 procent) en 38 procent heeft niet-westerse migratieachtergrond (2017: 36 procent). Tenslotte wonen de meeste minimahuishoudens in de Rivierenwijk (15 procent, 315 huishoudens) en de Bomen-Recreatiewijk (12 procent, 238 huishoudens). In beide wijken is het aantal minima licht gestegen ten opzichte van 2017 (Rivierenwijk van 285 naar 315, Bomen-Recreatiewijk van 203 naar 238).

Sommige huishoudens zijn vaker minima dan andere huishoudens: eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd in de minimapopulatie (29 procent van alle eenoudergezinnen in de gemeente heeft een minimuminkomen) en ook alleenstaanden hebben vaker dan gemiddeld een minimuminkomen (14 procent van alle alleenstaanden in de gemeente). Daarnaast hebben huishoudens tot 45 jaar relatief gezien vaker een minimuminkomen dan huishoudens van 45 jaar of ouder. Minima met een niet-westerse migratieachtergrond hebben daarnaast ruim vier keer zoveel kans op armoede dan minima met een Nederlandse achtergrond (resp. 26 procent tegenover 6 procent). Tenslotte springen de Rivierenwijk en de

Schrijverswijk er uit als de wijken waar de concentratie minimaalhouders het hoogst is; 20 procent van alle huishoudens in de Rivierenwijk heeft een minimuminkomen, in de Schilderswijk is dit 14 procent.

*Figuur 1.2.1. Relatief aandeel minimaalhouders per wijk tot 120% Wsm*





### Verdeling naar kenmerken

In de volgende tabel staat de verdeling naar diverse kenmerken. We vergelijken de minimapopulatie met alle huishoudens in de gemeente om zo per kenmerk het aandeel minima te kunnen weergeven (in de kolom 'Aandeel minima t.o.v. alle huish.').

Tabel 1.2.3 Kenmerken minima, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2017		2019		Aandeel minima t.o.v. alle huish.
	Aantal	%	Aantal	%	
<b>Huishoudtype</b>					
Alleenstaand	870	53%	977	48%	14%
Eenoudergezin	258	16%	286	14%	29%
Meerpers zonder kinderen	265	16%	402	20%	4%
Meerpers met kinderen	241	15%	360	18%	6%
<b>Totaal</b>	<b>1.634</b>	<b>100%</b>	<b>2.025</b>	<b>100%</b>	<b>8%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>					
Tot 27 jaar	128	8%	135	7%	18%
27 tot 45 jaar	562	34%	675	33%	10%
45 tot AOW-leeftijd	641	39%	867	43%	9%
AOW-leeftijd	303	19%	348	17%	5%
<b>Totaal</b>	<b>1.634</b>	<b>100%</b>	<b>2.025</b>	<b>100%</b>	<b>8%</b>
<b>Herkomst</b>					
Nederlandse achtergrond	862	53%	1.056	52%	6%
Westerse migratieachtergrond	177	11%	208	10%	7%
Niet-westerse migratieachtergrond	595	36%	761	38%	26%
<b>Totaal</b>	<b>1.634</b>	<b>100%</b>	<b>2.025</b>	<b>100%</b>	<b>8%</b>
<b>Woonwijk</b>					
Edelstenenwijk	60	6%	82	4%	6%
Huygenhoek	68	8%	94	5%	5%
Schrijverswijk	151	7%	185	9%	14%
Butterhuizen	109	7%	139	7%	9%
Heemradenwijk	59	6%	73	4%	5%
Stadshart	80	4%	95	5%	10%
Oostertocht	143	8%	168	8%	9%
Schilderswijk	110	7%	161	8%	9%
Zuidwijk	93	7%	113	5%	7%
Planetenwijk	25	3%	33	2%	5%
Molenwijk	129	6%	162	8%	12%
De Draai	-	0%	12	1%	1%
Rivierenwijk	285	17%	315	15%	20%
Stad van de Zon	60	7%	81	4%	5%
De Noord	-	0%	19	1%	4%
Bomen-Recreatiewijk	203	12%	238	12%	11%
Overige wijken <sup>4</sup>	-	1%	55	2%	1%
<b>Totaal</b>	<b>1.634</b>	<b>100%</b>	<b>2.025</b>	<b>100%</b>	<b>8%</b>

\* leeswijzer: van de 2.025 minimahuishoudens is 48 procent (977 huishoudens) alleenstaand. Afgezet tegen alle alleenstaande huishoudens in de gemeente laat de laatste kolom zien dat 14 procent daarvan een minimuminkomen heeft. Onder eenoudergezinnen is dat 29 procent.

<sup>4</sup> Bedrijventerrein, Buitengebieden, 't Kruis en Broekhorn. Deze wijken zijn samengevoegd om de privacy van de minima te waarborgen.

### 1.3. Driekwart van de minimahuishoudens is langdurig minima

Ruim driekwart van alle minimahuishoudens heeft al drie jaar of langer een minimuminkomen (1.536 huishoudens) en dat aandeel is een stuk hoger dan in 2017 (2017: 56 procent, 918 huishoudens). Ook landelijk is het aantal en aandeel langdurige minima de laatste jaren toegenomen. De instroom van nieuwe minima is daarentegen gedaald tussen 2017 en 2019. Er komen dus minder nieuwe minima bij, maar degenen die al minima zijn komen moeilijker uit deze situatie.

De populatie langdurige minima bestaat voor 45 procent uit huishoudens met een andersoortig inkomen en de helft is alleenstaand. Ruim één op de vijf langdurige minima heeft de AOW-leeftijd en de helft heeft de Nederlandse achtergrond.

Gemiddeld gezien zijn minima met een AOW-uitkering, alleenstaanden en minimahuishoudens met een westerse migratieachtergrond vaker langdurig op een minimuminkomen aangewezen dan minima met andere kenmerken (zie de kolom "Aandeel langdurige minima t.o.v. alle minima").

Tabel 1.3.1 Kenmerken langdurige minima, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2017		2019		Aandeel langdurige minima t.o.v. alle minima
	Aantal	%	Aantal	%	
<b>Duur op minimuminkomen</b>					
Tot en met 1 jaar	249	15%	184	9%	
1 tot en 3 jaar	467	29%	305	15%	
3 jaar en langer	918	56%	1.536	76%	
<b>Totaal</b>	<b>1.634</b>	<b>100%</b>	<b>2.025</b>	<b>100%</b>	
<b>Langdurige minima</b>					
<b>Inkomensbron</b>					
Participatiewet	508	55%	506	33%	79%
AOW	262	29%	335	22%	96%
Ander inkomen	148	16%	695	45%	67%
<b>Totaal</b>	<b>918</b>	<b>100%</b>	<b>1.536</b>	<b>100%</b>	<b>76%</b>
<b>Huishoudtype</b>					
Alleenstaand	500	55%	768	50%	79%
Eenoudergezin	123	13%	209	14%	73%
Meerpers zonder kinderen	150	16%	301	19%	75%
Meerpers met kinderen	145	16%	258	17%	72%
<b>Totaal</b>	<b>918</b>	<b>100%</b>	<b>1.536</b>	<b>100%</b>	<b>76%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>					
Tot 27 jaar	27	3%	64	4%	47%
27 tot 45 jaar	286	31%	477	31%	71%
45 tot AOW-leeftijd	343	37%	660	43%	76%
AOW-leeftijd	262	29%	335	22%	96%
<b>Totaal</b>	<b>918</b>	<b>100%</b>	<b>1.536</b>	<b>100%</b>	<b>76%</b>
<b>Herkomst</b>					
Nederlandse achtergrond	445	48%	767	50%	73%
Westerse migratieachtergrond	107	12%	172	11%	83%
Niet-westerse migratieachtergrond	366	40%	597	39%	78%
<b>Totaal</b>	<b>918</b>	<b>100%</b>	<b>1.536</b>	<b>100%</b>	<b>76%</b>

**Overlap langdurige minima met Wmo-voorziening(en)**

Van de 1.536 langdurige minima hebben 411 huishoudens (27 procent) ook één of meerdere Wmo-voorzieningen. Een derde van deze groep heeft de AOW-gerechtigde leeftijd en 42 procent heeft een overig inkomen. Twee derde is alleenstaand en bijna één op de vijf heeft thuiswonende kinderen. 65 procent heeft een Nederlandse achtergrond en een kwart heeft een niet-westerse migratieachtergrond.

Tabel 1.3.2 Kenmerken langdurige minima met Wmo, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2019	
	Aantal	%
<b>Inkomensbron</b>		
Participatiewet	99	24%
AOW	141	34%
Ander inkomen	171	42%
<b>Totaal</b>	<b>411</b>	<b>100%</b>
<b>Huishoudtype</b>		
Alleenstaand	269	65%
Eenoudergezin	45	11%
Meerpers zonder kinderen	64	16%
Meerpers met kinderen	33	8%
<b>Totaal</b>	<b>411</b>	<b>100%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>		
Tot 27 jaar	15	4%
27 tot 45 jaar	99	24%
45 tot AOW-leeftijd	156	38%
AOW-leeftijd	141	34%
<b>Totaal</b>	<b>411</b>	<b>100%</b>
<b>Herkomst</b>		
Nederlandse achtergrond	269	65%
Westerse migratieachtergrond	40	10%
Niet-westerse migratieachtergrond	102	25%
<b>Totaal</b>	<b>411</b>	<b>100%</b>

## 2. Minimakinderen tot 18 jaar in beeld

In dit hoofdstuk geven we het aantal kinderen tussen 0 en 18 jaar weer dat opgroeit in een minimahuishouden.

### 2.1. Gemeente heeft naar schatting 95 procent van de minimakinderen in beeld

In hoofdstuk 1 is een schatting gegeven van *alle* minimahuishoudens in de gemeente (op basis van de KWIZ Index). In dit hoofdstuk beginnen we ook met een schatting van *alle* minimakinderen tot 18 jaar in de gemeente. Vervolgens gaan we in op de kenmerken van de minimakinderen die de gemeente (op basis van de bestandskoppeling in de Armoedemonitor) daadwerkelijk in beeld heeft.

Naar schatting groeien in de gemeente Heerhugowaard 850 kinderen tot 18 jaar op in een huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm en in totaal 1.275 kinderen in huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat is 10 procent van alle kinderen tot 18 jaar in de gemeente en dat ligt lager dan het gemiddelde aandeel minimakinderen van 11 à 12 procent in gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners.

De gemeente heeft 1.214 minimakinderen tot 18 jaar uit huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld (vanaf paragraaf 2.2 gaan we nader op deze groep in), dat is 95 procent van alle (geschatte) minimakinderen. Er zijn 61 minimakinderen niet in beeld, omdat deze groep van geen enkele regeling gebruik maakt. De groep minimakinderen die de gemeente niet in beeld heeft is kleiner dan de groep minimahuishoudens die niet in beeld is. Dit komt omdat de kindregelingen over het algemeen een groot deel van de doelgroep bereiken. Hierdoor zijn de minimakinderen (en hun ouders) beter in beeld.

Tabel 2.1.1 Schatting aantal kinderen tot 120 procent Wsm

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	In beeld in Armoedemonitor	Schatting totaal aantal minimakinderen
Tot 100%	808	850
Tot 120%	1.214	1.275

In de rest van dit hoofdstuk gaan we in op de minimakinderen die de gemeente in beeld heeft.

### 2.2. Stijging aantal minimakinderen tot 18 jaar

Op 31 december 2019 heeft de gemeente 1.214 kinderen die opgroeien in een minimahuishouden tot 120 procent Wsm in beeld, bijna 10 procent van alle kinderen in de gemeente. Dat is weliswaar een stijging ten opzichte van 2017 (921 kinderen, 7 procent) maar ligt nog iets onder het gemiddelde van gemeenten van vergelijkbare grootte (11 à 12 procent).

Net als bij alle minimahuishoudens, zien we bij de minimakinderen ook een daling van het aandeel dat opgroeit in een bijstandsgezin. In 2019 groeien de meeste minimakinderen (59 procent) op in een huishouden met een andersoortig inkomen. In 2017 was dit nog 37 procent, en woonden de meeste minimakinderen in een bijstandsgezin.

Tabel 2.2.1 Aantal kinderen in (minima)huishoudens

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	Onb <sup>5</sup> .	-	808	6,5%
100 tot 120%	Onb.	*	406	3,2%
<b>Totaal tot 120%</b>	<b>921</b>	<b>7%</b>	<b>1.214</b>	<b>9,7%</b>
Overig	11.449	93%	11.290	90,3%
<b>Totaal</b>	<b>12.370</b>	<b>100%</b>	<b>12.504</b>	<b>100%</b>

<sup>5</sup> In de Armoedemonitor 2017 is niet gerapporteerd op het aantal minimakinderen tot 100% Wsm.

Tabel 2.2.2 Inkomensbron kinderen in minimahuishoudens, inkomen tot 120% Wsm

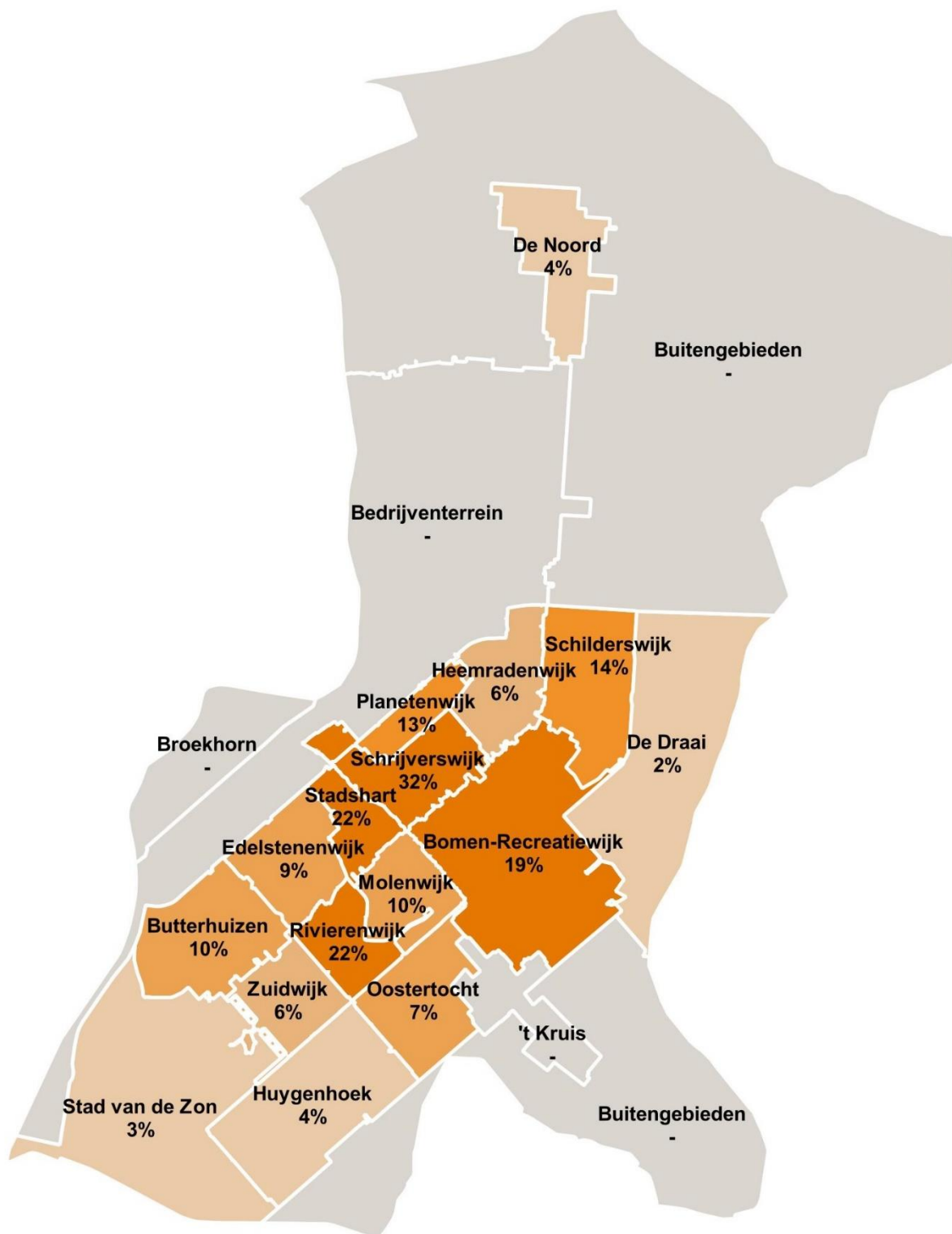
Inkomensbron	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Participatiewet	559	61%	466	38%
AOW	16	2%	33	3%
Ander inkomen	346	37%	715	59%
<b>Totaal</b>	<b>921</b>	<b>100%</b>	<b>1.214</b>	<b>100%</b>

### 2.3. Stijging minimakinderen in twee-ouder gezin en minimakinderen met niet-westerse migratieachtergrond

In 2019 groeit 59 procent van de minimakinderen op in een meerpersoonshuishouden (711 kinderen). In 2017 was dit nog 49 procent, en woonden de meeste minimakinderen in een eenoudergezin. In de verdeling naar leeftijd is weinig veranderd, de meeste minimakinderen zijn tussen de 4 en 12 jaar oud. Naar herkomst zien we dat de groep minimakinderen met een niet-westerse migratieachtergrond fors is gegroeid, in 2019 heeft 60 procent (729 kinderen) van alle minimakinderen een dergelijke achtergrond (in 2017 was dit nog 52 procent). De meeste minimakinderen wonen in de Schrijverswijk (205 kinderen, 17 procent) en de Bomen-Recreatiewijk (176 kinderen, 15 procent).

Sommige kinderen hebben meer kans om op te groeien in armoede dan andere kinderen. Zo woont 32 procent van alle kinderen die opgroeien in een eenoudergezin in een minimahuishouden, tegenover 6 procent van alle kinderen uit een meerpersoonshuishouden. Ook kinderen met een niet-westers migratieachtergrond zijn oververtegenwoordigd onder de minimakinderen: 31 procent van alle kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeit op in een minimahuishouden (kinderen met een Nederlandse achtergrond: 4 procent). Ten slotte is het aandeel minimakinderen in de Schrijverswijk, het Stadshart en de Rivierenwijk ook een stuk hoger dan in de rest van de gemeente.

Figuur 2.3.1. Relatief aandeel minimakinderen per wijk tot 120% Wsm



### Verdeling naar kenmerken

In de volgende tabel staat een aantal kenmerken van kinderen tot 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. We vergelijken de minimakinderen met alle kinderen in de gemeente om zo per kenmerk het aandeel minimakinderen te kunnen weergeven (in de kolom 'Aandeel minimakinderen').

Tabel 2.3.2 Kenmerken minimakinderen, inkomen tot 120% Wsm

Categorie	2017		2019		Aandeel minima t.o.v. alle kinderen
	Aantal	%	Aantal	%	
<b>Huishoudtype</b>					
Eenoudergezin	467	51%	503	41%	32%
Meerpers met kinderen	454	49%	711	59%	6%
<b>Totaal</b>	<b>921</b>	<b>100%</b>	<b>1.214</b>	<b>100%</b>	<b>10%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>					
Tot 4 jaar	155	17%	221	18%	9%
4 tot 12 jaar	444	48%	559	46%	10%
12 tot 18 jaar	322	35%	434	36%	10%
<b>Totaal</b>	<b>921</b>	<b>100%</b>	<b>1.214</b>	<b>100%</b>	<b>10%</b>
<b>Herkomst</b>					
Nederlandse achtergrond	374	41%	406	33%	4%
Westerse migratieachtergrond	63	7%	79	7%	9%
Niet-westerse migratieachtergrond	484	52%	729	60%	31%
<b>Totaal</b>	<b>921</b>	<b>100%</b>	<b>1.214</b>	<b>100%</b>	<b>10%</b>
<b>Woongebied</b>					
Edelstenenwijk	40	4%	60	5%	9%
Huygenhoek	46	5%	64	5%	4%
Schrijverswijk	136	15%	205	17%	32%
Butterhuizen	58	6%	88	7%	10%
Heemradenwijk	-	2%	22	2%	6%
Stadshart	-	2%	21	2%	22%
Oostertocht	53	6%	61	5%	7%
Schilderswijk	101	11%	126	10%	14%
Zuidwijk	46	5%	71	6%	6%
Planetenwijk	29	3%	35	3%	13%
Molenwijk	44	5%	49	4%	10%
De Draai	-	0%	11	1%	2%
Rivierenwijk	134	14%	159	13%	22%
Stad van de Zon	37	4%	42	4%	3%
De Noord	-	1%	12	1%	4%
Bomen-Recreatiewijk	154	17%	176	15%	19%
Overige wijken <sup>6</sup>	-	0%	12	0%	1%
<b>Totaal</b>	<b>921</b>	<b>100%</b>	<b>1.214</b>	<b>100%</b>	<b>10%</b>

### 2.4. Een op de vier minimakinderen zit ook in de Jeugdwet

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp. Bijvoorbeeld hulp aan huis bij problemen in het gezin, maar ook bij psychische en gedragsproblemen van kinderen en jongeren. De voorzieningen vanuit de Jeugdwet lopen dan ook zeer uiteen, van ambulante hulp en dagbehandeling tot jeugdbescherming en verblijf.

<sup>6</sup> Bedrijventerrein, Buitengebieden, 't Kruis en Broekhorn.

In 2019 hebben 1.689 kinderen een voorziening vanuit de Jeugdwet (JW) gekregen, dat is 14 procent van alle kinderen in de gemeente Heerhugowaard. Dat aandeel is hoger dan het landelijk gemiddelde van ongeveer 10 procent. De meeste kinderen krijgen een vorm van ambulante zorg (1.500 kinderen).

Van alle minimakinderen krijgen 288 kinderen hulp vanuit de Jeugdwet; dat is 24 procent van alle minimakinderen (1.214 minimakinderen). Daarvan woont 58 procent in een eenoudergezin en de andere 42 procent woont in een huishouden met twee ouders. Bijna de helft van de minimakinderen met een voorziening vanuit de Jeugdwet heeft een Nederlandse achtergrond en nagenoeg de andere helft heeft een niet-westerse migratieachtergrond. Ook onder minimakinderen is ambulante jeugdhulp (247 kinderen) de meest voorkomende vorm van jeugdhulp.

Minimakinderen in een eenoudergezin en minimakinderen met een Nederlandse achtergrond hebben vaker een indicatie voor de Jeugdwet dan minimakinderen met andere kenmerken (beide 33 procent).

De 288 minimakinderen in de Jeugdwet wonen in 254 huishoudens, dat betekent dat 39 procent van alle minimagezinnen een of meerdere kinderen in de Jeugdwet heeft. Bij andere gemeenten is dit gemiddeld 20 tot 25 procent van de minimahuishoudens.

Tabel 2.4.1 Aantal kinderen in de Jeugdwet naar huishoudinkomen

Categorie	2019		Aandeel kinderen in JW t.o.v. alle kinderen
	Aantal	Aandeel	
Kinderen tot 120%	288	17%	24%
Overige kinderen	1.401	83%	12%
<b>Totaal</b>	<b>1.689</b>	<b>100%</b>	<b>14%</b>

Tabel 2.4.2 Gebruik Jeugdwet naar soort voorziening 2019

Soort	Alle kinderen tot 18 jaar		Minimakinderen tot 18 jaar	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Met verblijf	140	8%	31	11%
Ambulant	1.500	89%	247	86%
Jeugd GGZ	175	10%	34	12%
Overig	285	17%	93	32%
<b>Totaal</b>	<b>1.689</b>	<b>100%</b>	<b>288</b>	<b>100%</b>

Tabel 2.4.3 Aantal huishoudens in de Jeugdwet naar huishoudinkomen

Categorie	2019		Aandeel huishoudens in JW t.o.v. alle huishoudens
	Aantal	Aandeel	
Huishoudens tot 120%	254	16%	39%
Overige kinderen	1.288	84%	20%
<b>Totaal</b>	<b>1.542</b>	<b>100%</b>	<b>22%</b>

Tabel 2.4.4 Kenmerken kinderen in de Jeugdwet, inkomen tot 120%

Categorie	2019		Aandeel minimakinderen in JW t.o.v. alle minimakinderen
	Aantal	Aandeel	
<b>Inkomensbron</b>			
Participatiewet	112	38%	24%
Ander inkomen	176	62%	24%
<b>Totaal</b>	<b>288</b>	<b>100%</b>	<b>24%</b>
<b>Huishoudtype</b>			
Eenoudergezin	167	58%	33%
Meerpers met kinderen	121	42%	17%
<b>Totaal</b>	<b>288</b>	<b>100%</b>	<b>24%</b>



Categorie	2019		Aandeel minimakinderen in JW t.o.v. alle minimakinderen
	Aantal	Aandeel	
<b>Leeftijdscategorie</b>			
Tot 4 jaar	13	4%	6%
4 tot 12 jaar	152	53%	27%
12 tot 18 jaar	123	43%	28%
<b>Totaal</b>	<b>288</b>	<b>100%</b>	<b>24%</b>
<b>Herkomst</b>			
Nederlandse achtergrond	135	47%	33%
Westerse migratieachtergrond	16	6%	20%
Niet-westerse migratieachtergrond	137	47%	19%
<b>Totaal</b>	<b>288</b>	<b>100%</b>	<b>24%</b>

### 3. Minimaregelingen

**In dit hoofdstuk geven we het gebruik en bereik weer van de verschillende minimaregelingen in 2019. Het bereik is het gebruik van de regeling, afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep, uit paragraaf 1.1. In bijlage 5A staat het gebruik per regeling uitgesplitst naar bijstands- en niet-bijstandsgerechtigden.**

In 2019 wordt het gebruik van de regeling afgezet tegen de totale (geschatte) doelgroep. In 2017 werd het gebruik afgezet tegen de doelgroep die de gemeente in beeld had. Huishoudens die van geen enkele regeling gebruikmaakten en die de gemeente dus niet in beeld hadden, werden hier buiten beschouwing gelaten. Daarom is het bereik niet volledig met elkaar te vergelijken. Logischerwijs ligt het bereik verhoudingsgewijs in 2019 iets lager, doordat er nu meer huishoudens in de doelgroep worden meegenomen<sup>7</sup>.

#### 3.1. Ontwikkeling bereik en gebruik regelingen

- In 2019 hebben 902 huishoudens gebruikgemaakt van de kwijtschelding voor de gemeentelijke belastingen. Dit betekent dat 62 procent van de doelgroep gebruik heeft gemaakt van deze regeling. Dit ligt wat lager dan het gemiddelde van 70 à 75 procent dat we bij andere gemeenten vinden. Het aantal huishoudens dat gebruikmaakt van de kwijtschelding is vergelijkbaar met dat in 2017, maar omdat de doelgroep groter is geworden, is het bereik onder de doelgroep gedaald;
- In 2019 hebben 555 huishoudens een of meerdere keren een verstrekking gekregen vanuit de bijzondere bijstand (samen kregen zij 5.805 verstrekkingen, veruit de meeste verstrekkingen zijn gedaan in het kader van bewindvoering, gevolgd door rechtsbijstand en advocaatkosten). Dat is 25 procent van alle huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm. Het bereik ligt daarmee in lijn met het gemiddelde bereik van 25 procent dat we bij andere gemeenten zien. Ten opzichte van 2017 is het gebruik van de bijzondere bijstand gedaald;
- In de analyseperiode hebben 521 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomensvoet en dat leidt tot een bereik van 40 procent. Dat ligt onder het gemiddelde van 50 procent dat we in veel andere gemeenten zien. In 2019 hebben meer huishoudens gebruikgemaakt van deze regeling dan in 2017 en dat valt gezien de stijging van het aantal langdurige minimahuishoudens ook te verwachten. Daarnaast is de inkomensgrens van deze regeling sinds 2017 verhoogd van 110 naar 120 procent Wsm, wat een andere verklaring is van het hogere gebruik;
- In 2019 hebben 1.014 huishoudens gebruikgemaakt van de collectieve zorgverzekering, een bereik van 46 procent van de doelgroep. Ongeveer 95 procent van de verzekerden maakt gebruik van het meest uitgebreide pakket 'Compleet'. In andere gemeenten is een gemiddeld bereik tussen 30 en 40 procent gangbaar. Het bereik in de gemeente Heerhugowaard ligt hier dus boven. Bijna een derde (30 procent) van de huishoudens die gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering krijgt ook ondersteuning vanuit de Wmo;
- De Huygenpas is in 2019 gebruikt door 1.458 huishoudens, een bereik van 66 procent onder de doelgroep. Het bereik ligt daarmee iets lager dan het bereik in 2017, maar het gebruik is wel flink gestegen. In andere gemeenten is het gemiddelde bereik van een participatieregeling 40 procent;
- In 2019 hebben 37 huishoudens met kinderen gebruikgemaakt van de computerregeling, net zoveel als in 2017. Omdat de regeling één keer per vijf jaar aangevraagd mag worden, is het niet mogelijk om de doelgroep te berekenen (we weten op basis van de bestanden niet wie recht heeft op de regeling);
- In 2019 hebben 73 kinderen gebruikgemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, dit is een bereik van 6 procent van de doelgroep. In de meeste andere gemeenten is het bereik van het Jeugdfonds zo'n 35 à 40 procent. Een mogelijk reden voor dit lagere bereik in Heerhugowaard is dat er pas een aanvraag bij het Jeugdfonds kan worden gedaan als

<sup>7</sup> Om de vergelijking met 2017 inzichtelijker te maken hebben we in bijlage 5 het gebruik van de regelingen in 2019, net als in eerdere jaren, afgezet tegen de doelgroep die in beeld is. Dit is, zoals hier uitgelegd, dus niet de volledige doelgroep waarin we in Hoofdstuk 3 wel vanuit gaan.

het meedoenbudget van de Huygenpas niet toereikend is, of als het kind daar niet voor in aanmerking komt.

### Gebruik en bereik regelingen

In de onderstaande tabel staat het gebruik op huishoudniveau en het bereik onder de doelgroep per regeling weergegeven. In 2017 betreffen de cijfers de doelgroep die de gemeente op dat moment in beeld had, en is het bereik daarop berekend. In 2019 gaan we voor het bereik uit van de *totale* doelgroep, dus ook diegenen die de gemeente niet in beeld heeft. De cijfers van het gebruik uit beide jaren kunnen dus zuiver worden vergeleken maar bij het vergelijken van het bereik dient wel rekening worden gehouden met deze verschillen in definitie.

Tabel 3.1.1 Gebruik en bereik regelingen 2017 en 2019<sup>8</sup>

Regeling	2017 Doelgroep in beeld	2019 Totale doelgroep
<b>Kwijtschelding</b>		
Doelgroep	1.335	1.450
Gebruik	904	902
Bereik	<b>68%</b>	<b>62%</b>
<b>Bijzondere bijstand</b>		
Doelgroep	1.634	2.200
Gebruik	633	555
Bereik	<b>39%</b>	<b>25%<sup>9</sup></b>
<b>Individuele inkomens toeslag</b>		
Doelgroep	656	1.300
Gebruik	475	521
Bereik	<b>72%</b>	<b>40%</b>
<b>Collectieve zorgverzekering</b>		
Doelgroep	1.634	2.200
Gebruik	848	1.014
Bereik	<b>52%</b>	<b>46%</b>
<b>HuygenPas</b>		
Doelgroep	1.634	2.200
Gebruik	1.127	1.458
Bereik	<b>69%</b>	<b>66%</b>
<b>Computerregeling</b>		
Doelgroep	N.t.b.	N.t.b.
Gebruik	37	37
Bereik	<b>N.t.b.</b>	<b>N.t.b.</b>
<b>Jeugdfonds Sport en Cultuur</b>		
Doelgroep kinderen	-	1.275
Gebruik kinderen	-	73
Bereik kinderen	-	<b>6%</b>

<sup>8</sup> In dit overzicht mist de vergoeding eigen bijdrage schoolfonds. De aantallen die voor dit onderzoek zijn aangeleverd waren niet de juiste, daarom laten we de regeling hier buiten beschouwing.

<sup>9</sup> Voor een aantal soorten verstrekkingen vanuit de bijzondere bijstand geldt een inkomensgrens van 100 procent Wsm, zoals kosten voor de bewindvoering. Het grootste deel (76 procent) van de verstrekkingen vanuit de bijzondere bijstand is voor de kosten van de bewindvoering. Als we het gebruik van de bijzondere bijstand afzetten tegen de doelgroep met een inkomensgrens tot 100 procent Wsm, dan is het bereik 38 procent van de doelgroep.

### 3.2. Cumulatief gebruik

Minimahuishoudens kunnen in totaal van acht regelingen gebruikmaken (zie tabel 3.1.1<sup>10</sup>). Vijf regelingen zijn gericht op volwassenen, 3 specifiek op kinderen. In onderstaande tabel geven we weer van hoeveel regelingen minima gebruikmaken. Daarbij kijken we zowel naar het totale gebruik van de 8 regelingen, als naar het gebruik van de 5 regelingen voor volwassenen.

Van de 2.200 minimahuishoudens in de gemeente maakt 10 procent van geen enkele regeling gebruik. Dat zijn 213 huishoudens (inclusief de huishoudens die niet in beeld zijn). Hoewel de meeste huishoudens van 1 regeling gebruikmaken, zijn er 214 huishoudens die van 5 of meer regelingen gebruikmaken. Kijken we specifiek naar de regelingen voor volwassenen, dan zien we dat ook daar dat de meeste huishoudens (55 procent) van meerdere regelingen gebruikmaakt.

Het gemiddelde gebruik van alle regelingen onder alle minimahuishoudens is 2,3 regeling per minimahuishouden. Gemiddeld maken huishoudens van 2,0 regelingen voor volwassenen gebruik<sup>11</sup>.

Tabel 3.2.1 Cumulatief gebruik miniregelingen, minimahuishoudens tot 120% Wsm

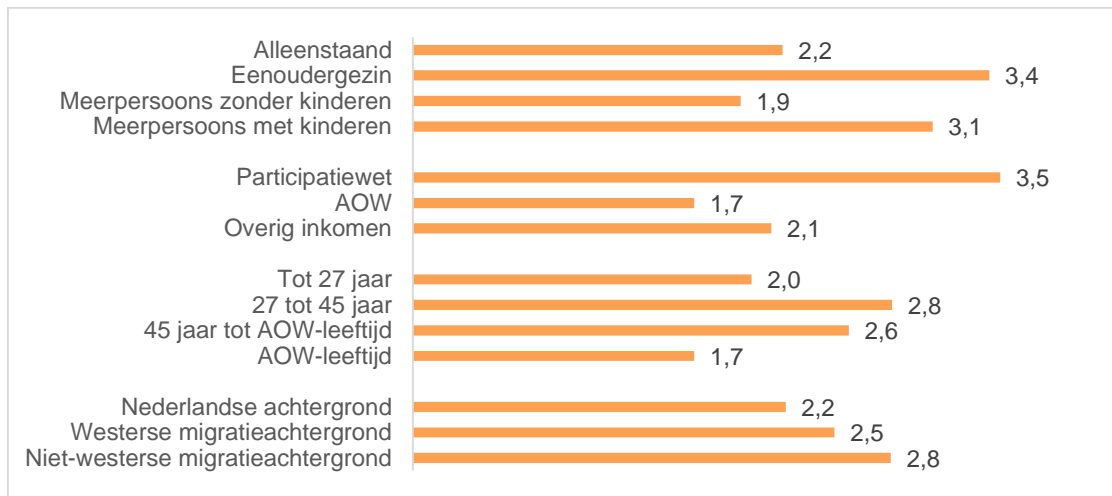
Aantal regelingen	Alle 8 regelingen		5 reg. volwassenen	
	Aantal huish.	%	Aantal huish.	%
0	213	10%	221	10%
1	670	30%	766	35%
2	458	21%	455	21%
3	334	15%	342	15%
4	311	14%	348	16%
5	157	7%	68	3%
6	45	2%		
7	11	1%		
8	1	0%		
<b>Totaal</b>	<b>2.200</b>	<b>100%</b>	<b>2.200</b>	<b>100%</b>
Gemiddeld per huishouden	2,3 regeling per huishouden		2,0 regeling per huishouden	

Eenoudergezinnen, huishoudens met een bijstandsuitkering en met een niet-westerse migratieachtergrond maken van meer regelingen gebruik dan gemiddeld. Huishoudens jonger dan 27 jaar, huishoudens met een AOW-uitkering en huishoudens met een overige inkomensbron maken relatief weinig gebruik van de beschikbare miniregelingen voor volwassenen. Bij de meeste andere gemeenten zien we deze verschillen tussen de doelgroep ook terug.

<sup>10</sup> Ook de vergoeding eigen bijdrage schoolfonds telt mee in het cumulatief gebruik.

<sup>11</sup> Omdat de regelingen voor kinderen dusdanig specifieke (en daardoor verschillende) doelgroepen hebben is het niet mogelijk om het gemiddelde gebruik onder alle minimagezinnen goed in beeld te brengen.

Figuur 3.2.1. Gemiddeld gebruik alle 8 regelingen, inkomen tot 120% Wsm



### 3.3. Kenmerken gebruikers per regeling

Hieronder volgen per regeling de kenmerken van de gebruikers. In bijlage 5A is een tabel opgenomen met de verdeling van bijstandsgerechtigden en niet-bijstandsgerechtigden die gebruik hebben gemaakt van de regeling.

#### Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Huishoudens kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en Onroerende Zaak Belasting (OZB). De doelgroep bestaat uit huishoudens met een inkomen op of rond het voor dat huishoudtype geldende sociale minimum<sup>12</sup>. In 2019 hebben 902 huishoudens kwijtschelding toegekend gekregen. Hiervan ontvangen 386 een bijstandsuitkering. De kenmerken van de 902 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen zijn als volgt:

- Het bereik onder meerpersoonshuishoudens met kinderen is hoger dan het bereik onder andere huishoudtypen. Tussen de andere huishoudtypen is het bereik nagenoeg gelijk;
- Het bereik van de kwijtschelding is het hoogst onder minimahuishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond en het laagst onder minima met een Nederlandse achtergrond.

#### Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid van de gemeente Heerhugowaard is erop gericht om inwoners met een inkomen tot 120 procent Wsm die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen, te ondersteunen. Voor een aantal kostensoorten geldt een inkomensgrens van 100 procent Wsm. In 2019 hebben 555 huishoudens een of meerdere verstrekkingen vanuit de bijzondere bijstand gekregen. De meeste verstrekkingen zijn gedaan in het kader van bewindvoering.

Tabel 3.3.1 Aantal verstrekkingen en huishoudens bijzondere bijstand

Soort bijzondere bijstand	Verstrekkingen		Huishoudens	
Rechtsbijstand advocaatkosten	207	4%	118	21%
Bewindvoering	4.433 <sup>13</sup>	76%	397	72%
Overig	1.165	20%	88	16%
<b>Totaal</b>	<b>5.805</b>	<b>100%</b>	<b>555<sup>14</sup></b>	<b>100%</b>

<sup>12</sup> De inkomensgrens van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen is wettelijk vastgelegd.

<sup>13</sup> Het aantal verstrekkingen voor de bewindvoeringskosten bestaat voornamelijk uit maandelijkse betalingen. Een persoon kan dus meerdere maanden een verstrekking hebben gekregen voor de bewindvoeringskosten en alle maandelijkse betalingen zitten in het totaal aantal van 5.805 verstrekkingen.

<sup>14</sup> Een aantal huishoudens hebben vanuit de bijzondere bijstand meerdere verstrekkingen gekregen voor verschillende kostensoorten.

De kenmerken van alle 555 huishoudens die gebruikmaken van de bijzondere bijstand zijn als volgt:

- Huishoudens met een overig inkomen maken vaker gebruik van de bijzondere bijstand dan bijstandsgerechtigden. AOW'ers blijven nog meer achter in het gebruik;
- Alleenstaande ouders maken het vaakst gebruik van de bijzondere bijstand, meerpersoonshuishoudens zonder kinderen het minst vaak;
- Minima met een Nederlandse achtergrond maken het vaakst gebruik van de bijzondere bijstand, onder minima met een niet-westerse migratieachtergrond blijft het gebruik wat achter.

### Individuele inkomenstoelage

De individuele inkomenstoelage is bedoeld als inkomensondersteuning voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen. In de gemeente Heerhugowaard behoort iedereen tussen de 21 jaar en pensioengerechtigde leeftijd, die gedurende drie jaar een inkomen heeft tot 120 procent Wsm, tot de doelgroep. Verder geldt als voorwaarde voor toekenning dat er in de afgelopen drie jaar geen mogelijkheden waren voor inkomensverbetering. Er hebben 521 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomenstoelage. Hiervan hebben 349 huishoudens een bijstandsuitkering. De kenmerken van de 521 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de toeslag zijn als volgt:

- Bijstandsgerechtigden maken veel vaker gebruik van de individuele inkomenstoelage dan minima met een overig inkomen;
- Alleenstaande ouders maken iets vaker gebruik van de regeling dan minima andere huishoudtypen, meerpersoonshuishoudens zonder kinderen iets minder vaak;
- Naar herkomst zijn de verschillen klein.

### Collectieve zorgverzekering

De gemeente biedt minima de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve aanvullende zorgverzekering van Univé. Ze krijgen korting op de premie en profiteren van extra vergoedingen voor zorgkosten. Daarnaast krijgen ze een gemeentelijke bijdrage voor de aanvullende verzekering. Minima hebben de keuze uit twee aanvullende pakketten, het pakket Compact en het meer uitgebreide pakket Compleet, waarin ook het eigen risico is meeverzekerd. Om deel te nemen aan de collectieve zorgverzekering mag het huishoudinkomen niet hoger zijn dan 120 procent Wsm. Daarnaast mogen ze geen eigen vermogen hebben, tenzij het eigen vermogen in een eigen woning zit.

In 2019 hebben 1.753 personen een verzekering afgesloten via de collectieve zorgverzekering, dit zijn 1.014 verschillende huishoudens. Hiervan ontvangen 374 huishoudens een bijstandsuitkering. Onderstaand staat het gebruik uitgesplitst naar pakket, het meest uitgebreide aanvullende pakket (Compleet) wordt veruit het meest gebruikt.

Tabel 3.3.2 Gebruikers collectieve zorgverzekering naar pakket, 2019

Pakket	Huishoudens	Personen
Pakket Compact	73	127
Pakket Compleet	967	1.656
<b>Totaal</b>	<b>1.014</b>	<b>1.753</b>

De kenmerken van de 1.014 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de collectieve zorgverzekering zijn:

- AOW'ers maken iets vaker gebruik van de collectieve zorgverzekering dan bijstandsgerechtigden. Huishoudens met een andersoortig inkomen maken het minst vaak gebruik;
- Naar huishoudtype zijn de verschillen klein;
- Minima met een niet-westerse migratie achtergrond zijn iets vaker collectief verzekerd via de gemeente dan minima met een andersoortige achtergrond, maar de verschillen zijn klein;
- Van de respondenten die de collectieve zorgverzekering gebruiken, maakt 30 procent daarnaast ook gebruik van de Wmo.

### HuygenPas

De HuygenPas is een kortingspas voor inwoners van de gemeente Heerhugowaard met een laag inkomen. Elk gezinslid vanaf 12 jaar ontvangt een eigen pas. Het tegoed voor kinderen van 4 t/m 11 jaar wordt bijgeschreven op de pas van de ouder. Op de pas staat een tegoed dat besteed kan worden bij aangesloten verenigingen en organisaties. Daarmee kan bijvoorbeeld het lidmaatschap van een sportvereniging of een theaterbezoek worden betaald.

In 2019 hebben 1.458 huishoudens gebruikgemaakt van de HuygenPas. Kenmerken van deze huishoudens zijn:

- Nagenoeg alle bijstandsgerechtigden hebben gebruikgemaakt van de pas, voor AOW'ers is dit iets minder dan de helft;
- Minima met thuiswonende kinderen maken vaker gebruik van de pas dan minima zonder thuiswonende kinderen;
- Minima met een niet-westerse migratieachtergrond hebben het vaakst gebruikgemaakt van de pas.

### Computerregeling

Minima kunnen met de computerregeling een aanvraag voor een computer of laptop doen voor hun schoolgaande kinderen. De doelgroep bestaat uit kinderen van 12 tot en met 17 jaar en het kind zit op het voortgezet onderwijs. Minima kunnen maximaal een keer per vijf jaar gebruikmaken van de regeling en er kan maximaal één computer per huishouden worden aangevraagd. Huishoudens die langer dan drie jaar een inkomen van maximaal 120 procent Wsm hebben, kunnen gebruikmaken van de computerregeling. In 2019 hebben 37 huishoudens met kinderen gebruikgemaakt van de regeling:

- De huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de computerregeling zijn voornamelijk bijstandsgerechtigden en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond. Iets meer dan de helft van de gebruikers is een eenoudergezin.

### Jeugdfonds Sport en Cultuur

Met behulp van het Jeugdfonds Sport en Cultuur krijgen minimakinderen de kans om mee te doen aan sportieve en culturele activiteiten. Het fonds betaalt de contributie en eventuele attributen die nodig zijn. De fondsen zijn bedoeld voor kinderen tot 18 jaar waarvan het huishoudinkomen niet hoger is dan 120 procent Wsm. Er kan pas een aanvraag bij het Jeugdfonds worden gedaan als het meedoenbudget van de Huygenpas niet toereikend is, of als het kind daar niet voor in aanmerking komt. In totaal hebben 73 kinderen gebruikgemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, waarvan 55 voor sport en 18 kinderen voor cultuur. Deze 73 kinderen wonen in 53 huishoudens.

De kenmerken van alle 73 kinderen die gebruik hebben gemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur zijn als volgt:

- Kinderen uit een gezin met een bijstandsuitkering maken ongeveer iets vaker gebruik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur dan kinderen uit huishoudens met een andersoortig inkomen;
- Kinderen uit eenoudergezinnen en kinderen uit meerpersoonshuishoudens maken nagenoeg even vaak gebruik van het fonds;
- Kinderen uit huishoudens met een migratieachtergrond maken iets vaker gebruik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur dan kinderen uit huishoudens met een Nederlandse achtergrond.

## 4. Wmo en schuldhulpverlening

### 4.1. Een kwart van de minimahuishoudens maakt gebruik van de Wmo

In 2019 hebben 2.072 huishoudens in de gemeente gebruikgemaakt van de Wmo, 9 procent van alle huishoudens in Heerhugowaard. Een kwart (24 procent) van deze huishoudens heeft een inkomen tot 120 procent Wsm, dit zijn 493 huishoudens. Dit betekent dat een kwart van alle minimahuishoudens ook gebruikmaakt van de Wmo (493 van de 2.025 minimahuishoudens). Ten opzichte van 2017 is het totaal aantal gebruikers van de Wmo gestegen, maar het aandeel Wmo-gebruikers onder minima is redelijk gelijk gebleven.

Van de 493 minimahuishoudens met een Wmo-voorziening heeft 24 procent een bijstandsuitkering, 29 procent krijgt AOW en 47 procent heeft een overig inkomen. Verder is 63 procent alleenstaand en heeft 66 procent een Nederlandse achtergrond. Ten opzichte van 2017 is het aandeel minima met een overig inkomen dat ook Wmo heeft gestegen (van 41 procent naar 47 procent van alle minima met Wmo). Hetzelfde geldt voor het aandeel meerpersoonshuishoudens. Deze ontwikkeling sluit aan bij de ontwikkeling in kenmerken van alle minimahuishoudens: ook daar zagen we een relatief grote toename van deze groepen.

Tabel 4.1.1 Inkomensverdeling Wmo-gebruikers

Wmo	2017		2019		Aandeel Wmo t.o.v. alle huishoudens
	Aantal	%	Aantal	%	
Tot 120% Wsm	392	22%	493	24%	24%
Overige huishoudens	1.434	78%	1.579	76%	7%
<b>Totaal</b>	<b>1.826</b>	<b>100%</b>	<b>2.072</b>	<b>100%</b>	<b>9%</b>

Tabel 4.1.2 Kenmerken minimahuishoudens tot 120% Wsm met Wmo

Categorie	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
<b>Inkomensbron</b>				
Participatiewet	109	28%	119	24%
AOW	120	31%	142	29%
Overig	163	41%	232	47%
<b>Totaal</b>	<b>392</b>	<b>100%</b>	<b>493</b>	<b>100%</b>
<b>Huishoudtype</b>				
Alleenstaand	255	65%	308	63%
Eenoudergezin	52	15%	56	11%
Meerpers zonder kinderen	60	13%	83	17%
Meerpers met kinderen	25	7%	46	9%
<b>Totaal</b>	<b>392</b>	<b>100%</b>	<b>493</b>	<b>100%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>				
Tot 27 jaar	21	5%	32	6%
27 tot 45 jaar	102	26%	124	25%
45 tot AOW-leeftijd	149	38%	195	40%
AOW-leeftijd	120	31%	142	29%
<b>Totaal</b>	<b>392</b>	<b>100%</b>	<b>493</b>	<b>100%</b>
<b>Herkomst</b>				
Nederlandse achtergrond	273	69%	328	66%
Westerse migratieachtergrond	38	10%	47	10%
Niet-westerse migratieachtergrond	81	21%	118	24%
<b>Totaal</b>	<b>392</b>	<b>100%</b>	<b>493</b>	<b>100%</b>



#### 4.2. Ruim 7 procent van de minimahuishoudens krijgt schuldhulpverlening

In 2019 hebben 231 huishoudens een vorm van schuldhulpverlening gekregen (in 2017: 180 huishoudens). Ruim 70 procent van deze huishoudens is ook in beeld als minimahuishouden (163 huishoudens). Van alle minimahuishoudens heeft 8 procent in 2019 een vorm van schuldhulpverlening gekregen (163 van de 2.025 minimahuishoudens).

Van de 163 minimahuishoudens in de schuldhulpverlening heeft 43 procent een bijstandsuitkering, en is 44 procent alleenstaand. Daarnaast heeft 40 procent van deze huishoudens thuiswonende kinderen en heeft meer dan de helft een Nederlandse achtergrond.

Tabel 4.2.1 Inkomensverdeling SHV-gebruikers

SDV	2017		2019		Aandeel SDV t.o.v. alle huish.
	Aantal	%	Aantal	%	
Tot 120% Wsm	108	60%	163	71%	8,0%
Overige huishoudens	72	40%	68	29%	0,3%
<b>Totaal</b>	<b>180</b>	<b>100%</b>	<b>231</b>	<b>100%</b>	<b>1,0%</b>

Tabel 4.2.2 Kenmerken minimahuishoudens tot 120% Wsm met SHV

Categorie	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
<b>Inkomensbron</b>				
Participatiewet	48	44%	70	43%
Ander inkomen	60	56%	93	57%
<b>Totaal</b>	<b>108</b>	<b>100%</b>	<b>163</b>	<b>100%</b>
<b>Huishoudtype</b>				
Alleenstaand	54	50%	71	44%
Eenoudergezin	21	19%	29	18%
Meerpers zonder kinderen	13	12%	30	18%
Meerpers met kinderen	20	19%	33	20%
<b>Totaal</b>	<b>108</b>	<b>100%</b>	<b>163</b>	<b>100%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>				
Tot 27 jaar	4	4%	16	10%
27 tot 45 jaar	51	47%	72	44%
45 tot AOW-leeftijd	46	43%	64	39%
AOW-leeftijd	7	6%	11	7%
<b>Totaal</b>	<b>108</b>	<b>100%</b>	<b>163</b>	<b>100%</b>
<b>Herkomst</b>				
Nederlandse achtergrond	72	67%	84	52%
Westerse migratieachtergrond	3	3%	20	12%
Niet-westerse migratieachtergrond	33	30%	55	36%
<b>Totaal</b>	<b>108</b>	<b>100%</b>	<b>163</b>	<b>100%</b>

## 5. De inkomenseffecten

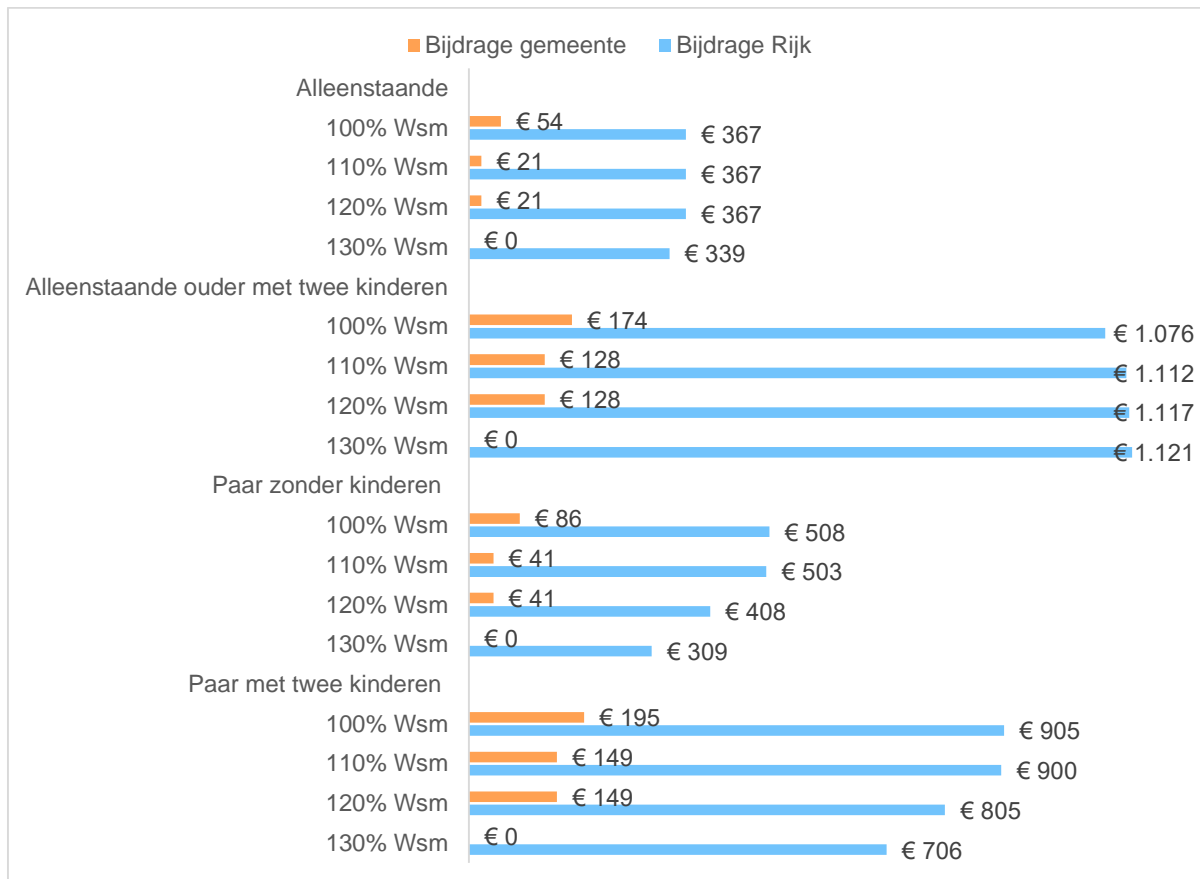
In dit hoofdstuk staan de inkomenseffecten.

### 5.1. Het effect van het landelijk beleid is groter dan het gemeentelijk beleid

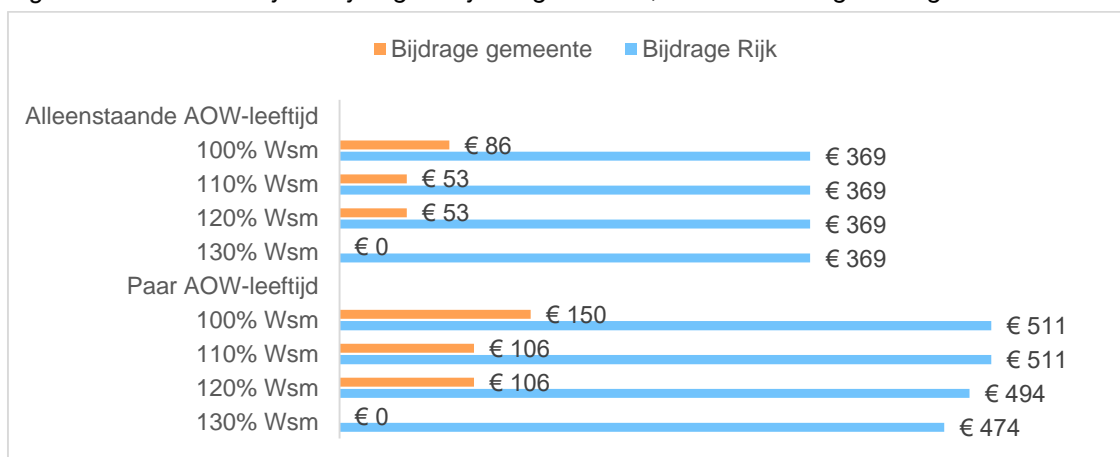
De financiële ondersteuning vanuit het Rijk is veel hoger dan vanuit de gemeente, zoals uit figuur 5.1.1. blijkt. Daarnaast verschilt de gemeentelijke vergoeding per huishoudtype: minimahuishoudens met kinderen hebben recht op meer regelingen dan minimahuishoudens zonder kinderen, waardoor het bedrag dat zij daarvan kunnen ontvangen ook hoger is. Ook krijgen zij vanuit het Rijk extra toeslagen, zoals het kindgebonden budget.

Het bedrag aan landelijke toeslagen neemt geleidelijk af bij een hoger inkomen, al verschilt deze afname per huishoudtype. Voor meerpersoonshuishoudens loopt dit bedrag sneller terug dan voor alleenstaanden. Voor alleenstaande ouders neemt dit bedrag iets toe omdat zij gebruik kunnen maken van de combinatiekorting. Het bedrag aan gemeentelijke regelingen neemt eveneens af bij een hoger inkomen. Bij een inkomen hoger dan 100 procent Wsm vervalt het recht op de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. De andere gemeentelijke regelingen kennen een inkomensgrens van 120 procent Wsm. Dit betekent dat alle huishoudens bij een inkomen van 130 procent Wsm geen recht meer hebben op maandelijkse gemeentelijke bijdragen.

Figuur 5.1.1. Maandelijkse bijdrages Rijk en gemeente, minima niet AOW-gerechtigd



Figuur 5.1.2. Maandelijks bijdrages Rijk en gemeente, minima AOW-gerechtigd



## 5.2. De gemeentelijke bijdragen geven meer ruimte voor vrije bestedingen

Alle minimahuishoudens houden door de gemeentelijke regelingen (meer) geld over voor het doen van vrije bestedingen. Dat zijn uitgaven voor bijvoorbeeld lidmaatschap bij een (sport)vereniging, bibliotheek, zakgeld, een dagje weg etc.. Per huishoudtype en inkomensgrens verschilt het bedrag dat ze voor vrije bestedingen overhouden echter aanzienlijk:

- Paren (met en zonder kinderen) met een bijstandsuitkering zouden zonder de gemeentelijke bijdragen minder dan € 100 per maand overhouden voor vrije bestedingen, minder dan alleenstaanden en alleenstaande ouders. Met de gemeentelijke regelingen gaat dit bedrag een stuk omhoog, vooral voor paren mét kinderen;
- Van alle huishoudtypen hebben alleenstaande ouders maandelijks het grootste budget over voor vrije besteding. Een alleenstaande ouder met een inkomen van 100 procent Wsm heeft € 418 per maand voor vrije bestedingen, een paar met twee kinderen van dezelfde leeftijd en eveneens een inkomen van 100 procent Wsm heeft daar maandelijks € 284 voor. Alleenstaande ouders krijgen bij een inkomen van 120 procent Wsm maandelijks € 1.117 aan toeslagen van het Rijk, paren met kinderen krijgen op dat inkomensniveau € 805 per maand (zie figuur 2.1.1). Alleenstaande ouders houden langer recht op hetzelfde bedrag aan huur- en zorgtoeslag, en krijgen een hoger bedrag aan kindgebonden budget dan paren met kinderen;
- Bij huishoudens met kinderen is het budget voor vrije bestedingen bij een inkomen van 130 procent Wsm lager dan bij een inkomen gelijk aan 120 procent Wsm. Dit komt doordat het recht op de meeste gemeentelijke regelingen bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm komt te vervallen;
- Bij paren zonder kinderen is het budget voor vrije bestedingen bij een inkomen gelijk aan 130 procent Wsm nagenoeg gelijk aan de vrije bestedingsruimte bij een inkomen gelijk aan 120 procent Wsm. Dit komt doordat de landelijke toeslagen afnemen bij een hoger inkomen en doordat ze geen recht meer hebben op de gemeentelijke regelingen bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in;
- Bij een inkomen van 100 procent Wsm is het vrij besteedbaar budget voor alleenstaanden van AOW-leeftijd groter dan het budget voor paren van dezelfde leeftijd. Bij een inkomen gelijk aan 110, 120 en 130 procent Wsm is het budget van een paar groter.

Het budget dat huishoudens nodig hebben voor, of zullen uitgeven aan vrije bestedingen verschilt per huishoudtype. Een paar met kinderen zal daar meer aan (willen) uitgeven dan een alleenstaande. In bijlage 7 staat per huishoudtype het normbudget voor vrije bestedingen. Uiteraard zal iemand die nauwelijks geld meer over heeft, dat niet per se daaraan besteden.

Tabel 5.2.1 Vrij besteedbaar budget per huishoudtype, minima niet AOW-gerechtigd

Huishoudtype	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	> 3 jaar 100% Wsm
<b>Alleenstaande</b>					
Exclusief gemeente	113	218	323	396	113
Inclusief gemeente	167	239	344	396	200
<b>Alleenstaande ouder, 2 kinderen</b>					
Exclusief gemeente	244	354	464	570	244
Inclusief gemeente	418	482	593	570	460
<b>Paar zonder kinderen</b>					
Exclusief gemeente	95	240	295	338	95
Inclusief gemeente	180	281	337	338	228
<b>Paar, 2 kinderen</b>					
Exclusief gemeente	89	235	290	332	89
Inclusief gemeente	284	383	439	332	331

Tabel 5.2.2 Vrij besteedbaar budget per huishoudtype, minima AOW-gerechtigd

Huishoudtype	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
<b>Alleenstaande (AOW-leeftijd)</b>				
Exclusief gemeente	194	312	429	564
Inclusief gemeente	280	364	482	564
<b>Paar (AOW-leeftijd)</b>				
Exclusief gemeente	123	283	425	598
Inclusief gemeente	273	388	531	598

### 5.3. Werken vanuit de bijstand loont in de meeste situaties

Bijstandsgerechtigden die gaan werken tegen een loon van 110, 120 of 130 procent Wsm gaan er bijna altijd op vooruit in totaal inkomen. Dit totaal inkomen bestaat uit het netto-inkomen inclusief vakantietoeslag, toeslagen van het Rijk en de gemeentelijke minimaregelingen.

Omdat de gemeentelijke regelingen een inkomensgrens van 120 procent Wsm kennen, daalt het totaal inkomen van een aantal huishoudens wanneer zij een inkomen van 130 procent Wsm verkrijgen. Deze huishoudens hebben dan vaak ook te maken met een daling van de Rijkstoeslagen. Met als gevolg dat het huishouden er per saldo niet of slechts in beperkte mate op vooruit gaat. Paren met kinderen krijgen met deze terugval in inkomen te maken als zij gaan werken tegen een loon van 130 procent Wsm, financieel gezien is (meer) werken voor deze huishoudens het minst aantrekkelijk<sup>15</sup>. Alleenstaanden gaan er relatief het meest op vooruit wanneer zij gaan werken vanuit de bijstand.

#### Alleenstaanden gaan bij een hoger inkomen er steeds op vooruit.

- Een alleenstaande die vanuit een bijstandssituatie werk aanvaardt waarbij hij tussen 110 en 130 procent van het Wsm verdient, heeft maandelijks meer te besteden. Bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm stijgt zijn totaal inkomen per maand met € 234 (16 procent) ten opzichte van de bijstandssituatie;
- Een alleenstaande krijgt bij een loon gelijk aan 100 tot 120 procent Wsm hetzelfde bedrag aan toeslagen. Vanaf een inkomen boven 120 procent Wsm loopt de bijdrage van het Rijk terug. Dit komt doordat hij dan minder huurtoeslag ontvangt. De zorgtoeslag blijft hetzelfde;

<sup>15</sup> In deze Inkomenseffecten Rapportage zijn de financiële effecten berekend van de inkomensgrenzen 100 tot 130 procent Wsm. Er kunnen daarom alleen uitspraken worden gedaan over het financieel effect tot 130 procent Wsm.

- Bij een inkomen boven 120 procent Wsm heeft een alleenstaande geen recht meer op gemeentelijke regelingen;
- Desondanks gaat een alleenstaande er bij ieder hoger loon telkens op vooruit. Een hoger loon (tot 130 procent Wsm) zorgt steeds voor een toename aan totaal inkomen, (meer) werken heeft dus financieel voordeel.

#### **Alleenstaande ouders behouden het langst recht op hetzelfde bedrag aan toeslagen.**

- Alleenstaande ouders gaan er ten opzichte van de bijstandssituatie op vooruit als ze werk aanvaarden tegen een loon tussen 110 en 130 procent Wsm;
- De landelijke toeslagen lopen niet af, maar er is een lichte stijging. Het bedrag aan huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget blijft even hoog en bij werkaanvaarding ontvangt hij nog een combinatiekorting;
- Het totaal inkomen bij een inkomen gelijk aan 130 procent Wsm is € 18 lager dan het totaal inkomen bij een inkomen gelijk aan 120 procent Wsm. Dit komt doordat het recht op gemeentelijke regelingen vervalt bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm en de landelijke toeslagen dalen.
- Het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 120 procent Wsm is 9 procent hoger dan het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 100 procent Wsm. Bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm is het totaal inkomen 8 procent hoger dan in de bijstand.

#### **Paren zonder kinderen hebben € 166 extra aan inkomen bij werkaanvaarding tegen 130 procent Wsm.**

- Paren zonder kinderen die vanuit de bijstandssituatie werk aanvaarden tegen een loon gelijk aan 110 tot 130 procent gaan er telkens op vooruit. Wanneer een van hen werk aanvaardt waarbij hij een loon van 130 procent Wsm verdient, hebben zij maandelijks € 166 (8 procent) meer te besteden;
- De toeslagen van het Rijk lopen geleidelijk terug bij ieder hoger inkomen. Een paar met een bijstandsuitkering ontvangt maandelijks € 508 aan landelijke toeslagen, een paar met een inkomen van 130 procent Wsm ontvangt maandelijks € 309 aan toeslagen;
- Het recht op gemeentelijke regelingen vervalt bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm. De bijdrage vanuit de gemeentelijke regelingen loopt hierdoor terug van € 86 per maand in de bijstandssituatie naar € 0 bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm;
- Desondanks is het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm € 10 (1 procent) hoger dan het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 120 procent Wsm. De toename van het loon kan de afname van bijdragen vanuit het Rijk en de gemeente voldoende compenseren.

#### **Paren met kinderen gaan er enkele procenten op vooruit bij werkaanvaarding.**

- Paren met twee kinderen gaan er ten opzichte van de bijstandssituatie een paar procent op vooruit als zij gaan werken tegen een hoger loon. Het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm is echter lager dan het totaal inkomen bij een loon gelijk aan 110 en 120 procent Wsm;
- De toeslagen van het Rijk lopen snel terug. Het bedrag van landelijke toeslagen daalt bij paren met twee kinderen van € 905 in de bijstandssituatie naar € 706 bij een inkomen gelijk aan 130 procent Wsm;
- In de bijstand is de maximale gemeentelijke bijdrage € 195 per maand, bij een loon van 130 procent Wsm maken paren met kinderen geen aanspraak meer op gemeentelijke bijdragen.
- Door de afname aan toeslagen en het verlies van gemeentelijke bijdragen gaat een paar met kinderen er bij een inkomen van 130 procent Wsm minder op vooruit ten opzichte van de bijstandssituatie dan bij een inkomen van 110 en 120 procent Wsm. Wel gaan zij er nog steeds € 57 (2 procent) op vooruit ten opzichte van wanneer zij een bijstandsuitkering hebben.

Tabel 5.3.1 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding per huishoudtype

Huishoudtype	Netto inkomen incl. VT	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
<b>Alleenstaande</b>						
100% Wsm	1.052	367	54	1.473		
110% Wsm	1.158	367	21	1.545	+ 72	+ 5%
120% Wsm	1.263	367	21	1.650	+ 177	+ 12%
130% Wsm	1.368	339	0	1.707	+ 234	+ 16%
<b>Alleenstaande ouder, 2 kinderen</b>						
100% Wsm	1.052	1076	174	2.303		
110% Wsm	1.158	1112	128	2.397	+ 95	+ 4%
120% Wsm	1.263	1117	128	2.508	+ 205	+ 9%
130% Wsm	1.368	1121	0	2.489	+ 187	+ 8%
<b>Paar zonder kinderen</b>						
100% Wsm	1.503	508	86	2.097		
110% Wsm	1.654	503	41	2.198	+ 101	+ 5%
120% Wsm	1.804	408	41	2.253	+ 156	+ 7%
130% Wsm	1.954	309	0	2.263	+ 166	+ 8%
<b>Paar, 2 kinderen</b>						
100% Wsm	1.503	905	195	2.603		
110% Wsm	1.654	900	149	2.703	+ 99	+ 4%
120% Wsm	1.804	805	149	2.758	+ 155	+ 6%
130% Wsm	1.954	706	0	2.660	+ 57	+ 2%

Met behulp van onderstaande casussen leggen we deze tabel uit. Eerst bespreken we Jan, die eerst een bijstandsuitkering ontvangt en daarna voor een steeds hoger loon gaat werken. Daarna bespreken we Robin en Max, een paar met twee kinderen van 8 en 13 jaar. Ook zij ontvangen eerst een bijstandsuitkering, en daarna aanvaardt een van beiden werk tegen een steeds hoger loon.

**Voorbeeld Casus tabel 5.3.1: alleenstaande**

Jan is alleenstaand en krijgt een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.052 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Hij heeft maandelijks recht op € 367 aan toeslagen van het Rijk. Voor Jan bestaat dit uit huurtoeslag en zorgtoeslag. Tot slot kan Jan rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 54 per maand. Dit bestaat uit de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen, korting op de collectieve zorgverzekering en de Huygenpas. In totaal heeft Jan dan een inkomen van € 1.473 per maand.

Als Jan werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.158 per maand. Hij houdt recht op hetzelfde bedrag aan huurtoeslag en zorgtoeslag., dus € 367 per maand. Het recht op minimaregelingen komt deels te vervallen. Jan heeft nog recht op de korting op de collectieve zorgverzekering en de Huygenpas, maar hij kan geen kwijtschelding meer aanvragen. De gemeentelijke bijdragen zijn samen € 21 per maand. Het totaal inkomen van Jan is bij een inkomen van 110 procent Wsm € 1.545. Dit is een stijging van € 72 (5 procent) ten opzichte van zijn totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.



Wanneer Jan tegen een inkomen van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.263 per maand. De bijdrage van het Rijk blijft € 367. De bijdragen van de gemeente blijven eveneens gelijk, namelijk € 21 per maand. Het totale inkomen van Jan is € 1.650 per maand. Dit is € 177 (12 procent) meer dan wanneer Jan een bijstandsuitkering heeft.

Als Jan gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt zijn netto-inkomen naar € 1.368 per maand. De bijdragen van het Rijk zijn gedaald naar € 339 per maand. Jan ontvangt minder huurtoeslag, maar nog net zoveel zorgtoeslag. De gemeentelijke bijdragen zijn komen te vervallen, want Jan heeft geen recht meer op minimaregelingen. Het totale inkomen van Jan is nu € 1.707 per maand, dit is € 234 (16 procent) meer dan toen hij een bijstandsuitkering had.



**Voorbeeld Casus tabel 5.3.1: paar met kinderen**

Robin en Max hebben twee kinderen van 8 en 13 jaar oud en krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.503 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Zij hebben maandelijks recht op € 905 aan toeslagen van het Rijk, bestaande uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget. Ook kunnen Robin en Max rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente. Deze bijdrage bestaat voor hun beiden uit de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering en de Huygenpas. Voor hun kinderen maken zij ook nog aanspraak op het Jeugdfonds Sport & Cultuur, de vergoeding voor eigen bijdrage schoolfonds en een extra tegemoetkoming via de Huygenpas. Maandelijks kunnen zij daarmee rekenen op € 195 vanuit de gemeente. In totaal hebben Robin en Max dan een inkomen van € 2.603 per maand.

Als Robin of Max werk krijgt tegen een inkomen van 110 procent Wsm, dan stijgt hun netto-inkomen naar € 1.654 per maand. De toeslagen vanuit het Rijk zijn nu iets lager, namelijk € 900. De gemeentelijke bijdragen zijn nu € 149 per maand. Robin en Max kunnen geen kwijtschelding meer aanvragen, maar houden wel recht op de andere gemeentelijke regelingen. Het totaal inkomen van Robin en Max bij een inkomen van 110 procent Wsm is € 2.703 per maand. Dit is een stijging van € 99 (4 procent) ten opzichte van hun totaal inkomen bij een bijstandsuitkering.



Wanneer Robin of Max tegen een loon van 120 procent Wsm gaat werken, stijgt hun netto-inkomen naar € 1.804 per maand. De bijdrage van het Rijk neemt iets verder af en is nu € 805 per maand. Het gezin heeft nog altijd recht op hetzelfde bedrag aan gemeentelijke regelingen, dus € 149 per maand. Het totale inkomen van het gezin is nu € 2.758 per maand. Dit is € 155 (6 procent) meer dan wanneer zij een bijstandsuitkering zouden hebben.

Als Robin of Max gaat werken tegen een inkomen van 130 procent Wsm dan stijgt hun netto-inkomen naar € 1.954 per maand. De bijdragen van het Rijk dalen nu naar € 706 per maand. Het recht op alle gemeentelijke regelingen is komen te vervallen. Het totale inkomen van Robin en Max is nu € 2.660 per maand. Dat is € 57 (2 procent) meer dan hun totaal inkomen toen zij nog een bijstandsuitkering hadden, maar minder dan wanneer zij gaan werken tegen een loon van 110 of 120 procent Wsm.





## Bijlage 1. Methodiek Armoedemonitor

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van registratiegegevens van de verschillende lokale en landelijke regelingen die de gemeente uitvoert. Daarbij gaat het om de volgende voorzieningen: Participatiewet, minimaregelingen en kwijschelding gemeentelijke belastingen. Alle brongegevens zijn via encryptie versleuteld aangeleverd zodat ze niet te herleiden zijn tot individuele natuurlijke personen.

Onderstaand beschrijven we de wijze waarop het onderzoeksbestand is aangemaakt.

### Stap 1

In de eerste bewerkingsstap wordt de informatie uit de genoemde registratiebronnen aan het actuele BRP-bestand (dat ook is versleuteld) gekoppeld. Op deze wijze wordt inzichtelijk welke personen gebruik maken of gebruik hebben gemaakt van welke voorziening.

### Stap 2

In stap 2 wordt aan de hand van de BRP een analysebestand op huishoudniveau gemaakt. We onderscheiden 4 huishoudtypes: alleenstaanden, eenoudergezinnen, meerpersoonshuishoudens met kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen. De operationele definities van deze begrippen treft u verderop in deze verantwoording aan.

### Stap 3

Het feitelijke gebruik van voorzieningen in het jaar voorafgaand aan het peilmoment van de BRP wordt op huishoudniveau vastgesteld. Indien één persoon binnen het huishouden gebruik heeft gemaakt van een bepaalde voorziening, wordt dit toegerekend naar het hele huishouden.

### Statistisch kader

In tegenstelling tot wat gangbaar is bij sociaalwetenschappelijk onderzoek is dit rapport gebaseerd op gegevens van de totale bevolkingspopulatie. Dat betekent dat de vermelde aantallen en percentages niet getoetst hoeven te worden op statistische betrouwbaarheid en altijd de feitelijke situatie weergeven.

### Operationele definitie huishouden

Het bepalen van het soort en type huishouden gebeurt aan de hand van gegevens uit de bevolkingsadministratie en wel op de volgende wijze:

- indien één persoon op een adres woont, is duidelijk dat er sprake is van een alleenstaande;
- personen op één adres waartussen geregistreerde ouder-kindrelaties of echtrelaties bestaan worden tot een gezamenlijk huishouden gerekend;
- indien er één meerderjarige op een adres woont met een ouder-kindrelatie tellen we een eenoudergezin;
- als er sprake is van een ouder-kindrelatie én het kind (of de kinderen) is minderjarig, dan is er sprake van een eenoudergezin of een meerpersoonshuishoudens met kinderen;
- indien er sprake is van een ouder-kindrelatie maar alle kinderen zijn meerderjarig (18+) dan zien we dit als een meerpersoonshuishouden zonder kinderen. Oftewel als we spreken van een gezin met kinderen dan is er altijd sprake van minderjarige kinderen;
- als er vier of meer meerderjarigen op een adres wonen, gaan we ervan uit dat er meerdere huishoudens op dit adres gevestigd zijn;
- indien er drie meerderjarigen zonder echtrelatie op één adres wonen, kijken we naar de gemiddelde leeftijd. Ligt die onder de 27 jaar dan rekenen we iedere persoon als een afzonderlijk (studenten)huishouden. Ligt deze boven de 27 jaar dan tellen we één meerpersoonshuishouden.
- als er minimaal 20 personen op een gezamenlijk adres wonen, registreren we een institutioneel huishouden, tenzij de gemiddelde leeftijd van alle bewoners hoger is dan de AOW-leeftijd. Iedere bewoner wordt dan als afzonderlijk huishouden meegeteld (gehuwden tellen als één huishouden).

### Zelfstandig huishouden

Een zelfstandig huishouden bestaat uit een of meer personen die alleen of samen in een woonruimte gehuisvest zijn en zelf in hun dagelijkse levensbehoeften voorzien.

### Institutioneel huishouden

Tot de institutionele huishoudens behoren adressen met minimaal 20 personen, waarbij de gemiddelde leeftijd jonger is dan de AOW-leeftijd. Hiertoe behoren bijvoorbeeld opvangcentra, penitentiaire inrichtingen, kindertehuizen en internaten.

In de bevolkingsoverzichten in deze rapportage zijn deze personen meegeteld. In de hoofdstukken waar de inkomensverdeling in termen van huishoudens wordt besproken blijven zij buiten beschouwing.

### Besteedbaar inkomen (CBS)

Besteedbaar inkomen is het bruto-inkomen verminderd met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (zoals alimentatie) en de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting. Het bruto-inkomen omvat winst uit onderneming, bruto-inkomsten uit arbeid, inkomsten uit vermogen en bruto ontvangen overdrachten (zoals AOW, Anw, WAO/WIA, studiefinanciering, kinderbijslag en huursubsidie).

### Inkomensbron

In dit onderzoek worden de termen Participatiewet, AOW en 'ander' inkomen gebruikt. Voor de bijstandsgerechtigden is de inkomensbron direct vast te stellen. De AOW-inkomensgrondslag is bepaald op basis van de leeftijd van de huishoudoudste. De AOW-gerechtigde huishoudens die tevens een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen rekenen we eveneens tot deze categorie. Alle overige inkomens zijn vervolgens onder de noemer 'ander' inkomen gebracht.

Wanneer het inkomen van een huishouden alleen bestaat uit AOW dan wordt het huishouden tot de minimapopulatie gerekend.

### Berekening van de duur van het minimuminkomen

De duur van de periode waarin een huishouden op het minimuminkomen leeft, wordt berekend aan de hand van een combinatie van gegevens uit verschillende bronnen. Een sluitende definitie in termen van een volledig onafgebroken periode is niet altijd mogelijk. Indien de periode tussen het gebruik van de ene regeling en de andere maximaal 30 dagen is, wordt dit daarom toch als aaneengesloten periode gezien.

### Wettelijk sociaal minimum

Het wettelijk sociaal minimum is de actuele bijstandsnorm voor het betreffende huishoudtype. Deze normbedragen worden halfjaarlijks vastgesteld. Voor AOW-huishoudens is de netto AOW-uitkering het normbedrag voor het wettelijke sociale minimum.

### Herkomst (CBS)

Voor bepaling van herkomst wordt gekeken naar het geboorteland van de ouder(s). Iemand met een migratieachtergrond is iemand waarvan minimaal een van de ouders in het buitenland is geboren. Inwoners afkomstig uit Europa, Noord-Amerika, Australië, Japan en Indonesië worden als mensen met een westerse migratieachtergrond gezien. Andere landen worden gezien als niet-westers.

## Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken

In deze bijlage staat een aantal kenmerken van de bevolkingspopulatie op de peildatum van het onderzoek.

### Alle huishoudens

Onderstaande tabel geeft het aantal inwoners en huishoudens weer.

Tabel B2.1 Aantal huishoudens en inwoners Heerhugowaard<sup>16</sup>

Categorie	2017	2019
Aantal huishoudens	23.129	24.006
Aantal personen	54.760	56.857
<b>Gemiddelde huishoudgrootte</b>	<b>2,4</b>	<b>2,4</b>

### Kenmerken

Tabel B2.2 Kenmerken alle huishoudens 2017 en 2019

Categorie	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
<b>Huishoudtype</b>				
Alleenstaand	6.992	30%	7.223	30%
Eenoudergezin	939	4%	972	4%
Meerpers zonder kinderen	9.140	40%	9.661	40%
Meerpers met kinderen	6.058	26%	6.150	26%
<b>Totaal</b>	<b>23.129</b>	<b>100%</b>	<b>24.006</b>	<b>100%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>				
Tot 27 jaar	756	3%	764	3%
27 tot 45 jaar	6.668	29%	6.833	28%
45 tot AOW-leeftijd	9.089	39%	9.712	41%
AOW-leeftijd	6.616	29%	6.697	28%
<b>Totaal</b>	<b>23.129</b>	<b>100%</b>	<b>24.006</b>	<b>100%</b>
<b>Herkomst</b>				
Nederlandse achtergrond	17.911	77%	18.229	76%
Westerse migratieachtergrond	2.512	11%	2.844	12%
Niet-westerse migratieachtergrond	2.706	12%	2.933	12%
<b>Totaal</b>	<b>23.129</b>	<b>100%</b>	<b>24.006</b>	<b>100%</b>
<b>Woonplaats</b>				
Edelstenenwijk	1.397	6%	1.393	6%
Huygenhoek	1.813	8%	1.819	8%
Schrijverswijk	1.326	6%	1.337	6%
Butterhuizen	1.495	6%	1.594	7%
Heemradenwijk	1.332	6%	1.365	6%
Stadshart	968	4%	976	4%
Oostertocht	1.817	8%	1.797	7%
Schilderswijk	1.771	8%	1.833	8%
Zuidwijk	1.554	7%	1.543	6%
Planetenwijk	608	3%	604	3%
Molenwijk	1.303	6%	1.303	5%
Bedrijventerrein	326	1%	445	2%
De Draai	449	2%	840	3%
Rivierenwijk	1.573	7%	1.563	7%

<sup>16</sup> Alle gegevens in de tabellen in deze monitor zijn gebaseerd op gemeentelijke registratiegegevens, tenzij anders aangegeven. Landelijke cijfers zijn afkomstig van het CBS.

Categorie	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Stad van de Zon	1.731	7%	1.704	7%
De Noord	521	2%	535	2%
Buitengebieden	493	2%	490	2%
Bomen-Recreatiewijk	2.177	9%	2.236	9%
't Kruis	209	1%	207	1%
Broekhorn	266	1%	422	2%
<b>Totaal</b>	<b>23.129</b>	<b>100%</b>	<b>24.006</b>	<b>100%</b>

## Bijlage 3. Kenmerken kinderen

In deze bijlage staat een aantal kenmerken van de kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar in de gemeente Heerhugowaard.

### Kenmerken

Tabel B3.1 Kenmerken alle kinderen 2017 en 2019

Categorie	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
<b>Huishoudtype</b>				
Eenoudergezin	1.492	12%	1.529	12%
Meerpers met kinderen	10.878	88%	10.975	88%
<b>Totaal</b>	<b>12.370</b>	<b>100%</b>	<b>12.504</b>	<b>100%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>				
Tot 4 jaar	2.361	19%	2.480	20%
4 tot 12 jaar	5.590	45%	5.644	45%
12 tot 18 jaar	4.419	36%	4.380	35%
<b>Totaal</b>	<b>12.370</b>	<b>100%</b>	<b>12.504</b>	<b>100%</b>
<b>Herkomst</b>				
Nederlandse achtergrond	9.520	77%	9.234	74%
Westerse migratieachtergrond	802	6%	900	7%
Niet-westerse migratieachtergrond	2.048	17%	2.370	19%
<b>Totaal</b>	<b>12.370</b>	<b>100%</b>	<b>12.504</b>	<b>100%</b>
<b>Woonwijk</b>				
Edelstenenwijk	687	6%	666	5%
Huygenhoek	1.645	13%	1.533	12%
Schrijverswijk	594	5%	635	5%
Butterhuizen	777	6%	854	7%
Heemradenwijk	405	3%	396	3%
Stadshart	97	1%	95	1%
Oostertocht	937	8%	845	7%
Schilderswijk	932	7%	896	7%
Zuidwijk	1.197	10%	1.108	9%
Planetenwijk	314	3%	280	2%
Molenwijk	493	4%	487	4%
Bedrijventerrein	69	1%	69	1%
De Draai	361	3%	707	6%
Rivierenwijk	772	6%	735	6%
Stad van de Zon	1.396	11%	1.326	11%
De Noord	276	2%	288	2%
Buitengebieden	256	2%	236	2%
Bomen-Recreatiewijk	932	7%	922	7%
't Kruis	81	1%	95	1%
Broekhorn	149	1%	331	3%
<b>Totaal</b>	<b>12.370</b>	<b>100%</b>	<b>12.504</b>	<b>100%</b>

## Bijlage 4. Kenmerken minima tot 100% Wsm

In deze bijlage geven we kenmerken weer van minimahuishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft.

Tabel B4.1 Aantal huishoudens en inwoners Heerhugowaard

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2017		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	1.335	5,8%	1.348	5,6%
Overig	21.794	94,2%	22.658	94,4%
<b>Totaal</b>	<b>23.129</b>	<b>100%</b>	<b>24.006</b>	<b>100%</b>

### Kenmerken

Tabel B4.2 Kenmerken minima tot 100% Wsm 2017 en 2019

Categorie	2017		2019	
	Aantal	Aantal	Aantal	%
<b>Inkomensbron</b>				
Participatiewet	712	53%	638	47%
AOW	189	14%	202	15%
Overig inkomen	434	33%	508	38%
<b>Totaal</b>	<b>1.335</b>	<b>100%</b>	<b>1.348</b>	<b>100%</b>
<b>Huishoudtype</b>				
Alleenstaand	698	52%	724	54%
Eenoudergezin	225	17%	203	15%
Meerpers zonder kinderen	199	15%	203	15%
Meerpers met kinderen	213	16%	218	16%
<b>Totaal</b>	<b>1.335</b>	<b>100%</b>	<b>1.348</b>	<b>100%</b>
<b>Leeftijdscategorie</b>				
Tot 27 jaar	110	8%	111	8%
27 tot 45 jaar	493	37%	479	36%
45 tot AOW-leeftijd	543	41%	556	41%
AOW-leeftijd	189	14%	202	15%
<b>Totaal</b>	<b>1.335</b>	<b>100%</b>	<b>1.348</b>	<b>100%</b>
<b>Herkomst</b>				
Nederlandse achtergrond	653	49%	633	47%
Westerse migratieachtergrond	144	11%	145	11%
Niet-westerse migratieachtergrond	538	40%	570	42%
<b>Totaal</b>	<b>1.335</b>	<b>100%</b>	<b>1.348</b>	<b>100%</b>
<b>Woonwijk</b>				
Edelstenenwijk	46	3%	46	3%
Huygenhoek	56	4%	57	4%
Schrijverswijk	115	9%	125	9%
Butterhuizen	86	7%	96	7%
Heemradenwijk	42	3%	37	3%
Stadshart	63	5%	66	5%
Oostertocht	122	9%	122	9%
Schilderswijk	89	7%	109	8%
Zuidwijk	75	6%	67	5%
Planetenwijk	19	1%	22	2%
Molenwijk	109	8%	108	8%
Rivierenwijk	251	19%	227	17%
Stad van de Zon	43	3%	46	3%
De Noord	13	1%	10	1%

Categorie	2017		2019	
	Aantal	Aantal	Aantal	%
Bomen-Recreatiewijk	168	13%	165	12%
Overige wijken <sup>17</sup>	38	3%	45	4%
<b>Totaal</b>	<b>1.335</b>	<b>100%</b>	<b>1.348</b>	100%

---

<sup>17</sup> Bedrijventerrein, Buitengebieden, 't Kruis, Broekhorn en De Draai. Deze wijken zijn samengevoegd om de privacy van de minima te waarborgen.

## Bijlage 5A. Gebruik minimaregelingen naar bijstand

In deze bijlage geven we per minimaregeling wat de verdeling onder de gebruikers is naar bijstand- en niet-bijstandsgerechtigden.

Tabel B5.1 Gebruik minimaregelingen naar bijstand, huishoudniveau (1)

	Kwijtschelding		Bijzondere bijstand		Individuele ink.toeslag		Collectieve zorgverzkr	
Bijstand	386	43%	235	43%	349	67%	374	37%
Geen bijstand	516	57%	320	57%	172	33%	640	63%
<b>Totaal</b>	<b>902</b>	<b>100%</b>	<b>555</b>	<b>100%</b>	<b>521</b>	<b>100%</b>	<b>1.014</b>	<b>100%</b>

Tabel B5.2 Gebruik minimaregelingen naar bijstand, huishoudniveau (2)

	Huygenpas		Bijdrage schoolfonds		Computer-regeling		Jeugdfonds S & C	
Bijstand	620	43%	196	43%	26	68%	33	46%
Geen bijstand	838	57%	262	57%	11	32%	40	54%
<b>Totaal</b>	<b>1.458</b>	<b>100%</b>	<b>458</b>	<b>100%</b>	<b>37</b>	<b>100%</b>	<b>73</b>	<b>100%</b>



## Bijlage 5B. Gebruik minimaregelingen naar doelgroep in beeld

In deze bijlage zetten we het gebruik per regeling af tegen de doelgroep die de gemeente in beeld heeft – dit is ook hoe het bereik in 2017 werd berekend. In het huidige rapport over 2019 (met uitzondering van deze bijlage) gaan we uit van het bereik onder de *totale* doelgroep.

Tabel B5B.1 Bereik regelingen tegen doelgroep in beeld

Regeling	2017 Doelgroep in beeld	2019 Doelgroep in beeld	2019 Totale doelgroep
<b>Kwijtschelding</b>			
Doelgroep	1.335	1.348	1.450
Gebruik	904	902	902
Bereik	<b>68%</b>	<b>67%</b>	<b>62%</b>
<b>Bijzondere bijstand</b>			
Doelgroep	1.634	2.025	2.200
Gebruik	633	555	555
Bereik	<b>39%</b>	<b>27%</b>	<b>25%</b>
<b>Individuele inkomenstoeslag</b>			
Doelgroep	656	1.196	1.300
Gebruik	475	521	521
Bereik	<b>72%</b>	<b>44%</b>	<b>40%</b>
<b>Collectieve zorgverzekering</b>			
Doelgroep	1.634	2.025	2.200
Gebruik	848	1.014	1.014
Bereik	<b>52%</b>	<b>50%</b>	<b>46%</b>
<b>HuygenPas</b>			
Doelgroep	1.634	2.025	2.200
Gebruik	1.127	1.458	1.458
Bereik	<b>69%</b>	<b>72%</b>	<b>66%</b>
<b>Jeugdfonds Sport en Cultuur</b>			
Doelgroep kinderen	-	1.214	1.275
Gebruik kinderen	-	73	73
Bereik kinderen	-	<b>6%</b>	<b>6%</b>

## Bijlage 6. Onderzoeksmethodiek

In deze bijlage schetsen we de onderzoeksmethodiek van de Inkomenseffect Rapportage aan de hand van de verschillende inkomsten en uitgaven die worden onderscheiden.

### B6.1 Huishoudens en inkomensgrenzen

We berekenen de inkomenseffecten van het lokale en landelijke beleid in 2020 voor de volgende huishoudtypen:

- alleenstaande, jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd;
- alleenstaande ouder, jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd, twee kinderen (8 en 13 jaar);
- paar (twee volwassenen), niet AOW-gerechtigd;
- paar (twee volwassenen), niet AOW-gerechtigd, twee kinderen (8 en 13 jaar);
- alleenstaande, AOW-gerechtigd;
- paar (twee volwassenen), AOW-gerechtigd.

We brengen de inkomenseffecten in beeld voor huishoudens met inkomens van 100, 110, 120 en 130 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). Daarnaast berekenen we de inkomenseffecten voor huishoudens die al langer dan drie jaar een inkomen van 100 procent Wsm hebben.

### B6.2 Inkomsten landelijke regelingen

De inkomsten bestaan uit het netto-inkomen en diverse bijdragen van het Rijk. Specifiek gaat het om de volgende categorieën:

- netto-inkomen inclusief vakantietoeslag;
- bijdrage Rijk:
  - huurtoeslag;
  - zorgtoeslag
  - combinatiekorting;
  - kinderbijslag;
  - kindgebonden budget.

### B6.3 Inkomsten gemeentelijke minimaregelingen

Onderstaand volgt een overzicht van de gemeentelijke minimaregelingen in 2020.

Tabel B6.3.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Heerhugowaard

Regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(Maximaal) bedrag
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Tot 100% Wsm	-
Bijzondere bijstand	Tot 120% Wsm	Individuele vergoedingen.
Individuele inkomenstoelage	Minimaal 3 jaar tot 120% Wsm	Alleenstaande € 402; Alleenstaande ouder € 509; Paar € 566.  Zorg Geregeld polis met keuze uit twee aanvullende pakketten:
Collectieve zorgverzekering van Univé	Tot 120% Wsm	Univé GemeentePakket Compact: € 126,80 i.p.v. € 140,40 per maand;  Univé GemeentePakket Compleet: € 155,20 i.p.v. 193,80 per maand, inclusief verzekering eigen risico.
Huygenpas	Tot 120% Wsm	Voor kinderen 4 t/m 11 jaar: € 150 per kind, per jaar; Voor kinderen 12 t/m 17 jaar: € 300 per kind, per jaar;  Voor volwassenen tot AOW-gerechtigde leeftijd: € 85 per persoon, per jaar; Voor AOW-gerechtigden: € 170 per persoon, per jaar.
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	Tot 120% Wsm	Voor kinderen op basisonderwijs: € 55 per kind, per jaar; Voor kinderen op het voortgezet onderwijs: € 110 per kind, per jaar.  Het werkelijke bedrag wordt vergoed tot de maximaal vermelde bedragen.
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Tot 120% Wsm	Sport: € 225 per kind, per jaar voor kinderen van 4 t/m 17 jaar;  Cultuur: € 450 per kind, per jaar voor kinderen van 0 t/m 17 jaar.
Computerregeling	Tot 120% Wsm	€ 429, eens in de vijf jaar voor kinderen op het voortgezet onderwijs.
Vergoeding eigen risico chronisch zieken	Tot 120% Wsm	€ 35 per maand, voor chronisch zieken die geen gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering van Univé.

In de berekening van de inkomenseffecten worden de volgende regelingen meegenomen:

- kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en waterschapsbelasting;
- de totale korting op de collectieve zorgverzekering:
  - minima die niet AOW-gerechtigd zijn: deelname aan Univé GemeentePakket Compact<sup>18</sup> (korting € 13,60);
  - minima met de AOW-leeftijd: deelname aan Univé GemeentePakket Compleet, met verzekering eigen risico (korting € 38,60);
- de individuele inkomensvoet;
  - Huygenpas;
  - Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds;
  - Jeugdfonds Sport & Cultuur.

De volgende gemeentelijke regelingen zijn niet meegenomen in het financieel maandoverzicht en de inkomenseffecten:

- Bijzondere bijstand;
- Computerregeling;
- Vergoeding eigen risico chronisch zieken.

Bijzondere bijstand is niet opgenomen omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven en dit niet maandelijks bij iedereen voorkomt. De computerregeling wordt niet meegenomen omdat deze regeling per gezin eens in de vijf jaar kan worden aangevraagd en dus geen structureel maandelijks inkomen vormt. De vergoeding eigen risico voor chronisch zieken wordt niet meegenomen omdat deze alleen gebruikt kan worden door een kleine, specifieke doelgroep.

## B6.4 Uitgaven

De uitgaven zijn gecategoriseerd naar:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Er ligt meestal een contract aan ten grondslag. Voorbeelden zijn huur<sup>19</sup>, energiekosten<sup>20</sup>; en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris, kleding en (indien aan de orde) het eigen risico voor de zorgverzekering;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur en lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op landelijke berekeningen van het Nibud. De normbedragen staan per huishoudtype in het financieel maandoverzicht in de bijlage.

We benadrukken dat het bij alle posten gaat om de basale uitgaven en dat de normbedragen gemiddelden betreffen. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks minder uitgeeft dan de normbedragen waarmee in deze rapportage wordt gerekend, bijvoorbeeld omdat het huishouden minder geld per maand reserveert voor onregelmatige uitgaven.

<sup>18</sup> In verband met verschil in verwachte zorgkosten tussen jongere en oudere huishoudens maken we een onderscheid in het gekozen pakket, waarbij oudere huishoudens altijd het meest uitgebreide pakket gebruiken.

<sup>19</sup> We gaan uit van € 530 kale huur per maand voor een alleenstaande en € 600 kale huur per maand voor een meerpersoonshuishouden. Deze bedragen zijn gebaseerd op huurtoeslaggegevens van de Rijksoverheid over de gemeente Heerhugowaard.

<sup>20</sup> Kosten gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Vattenfall, de kosten voor water op de tarieven van PWN. Heffingskortingen zijn in de maandprijs verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud.

### B6.5 Vrije bestedingen

Het budget dat overblijft is vrij besteedbaar en kan worden uitgegeven aan bijvoorbeeld een lidmaatschap voor een (sport)vereniging of de bibliotheek, sociale en recreatieve activiteiten of aan zakgeld voor kinderen. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens een normbedrag.

### B6.6 Aannames

Voor de inkomsten en uitgaven doen we de volgende aannames:

- de huishoudens maken van alle regelingen gebruik en ontvangen daarvoor het maximale bedrag;
- iedereen woont in een huurwoning;
- alleenstaande ouders met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet of zitten in een traject waarbij de kinderopvang wordt vergoed. Alleenstaande ouders met een inkomen boven de bijstandsnorm hebben voor hun jongste kind 40 uur buitenschoolse opvang per maand nodig tegen een tarief van € 7,47 (gemiddelde uurprijs in 2020). Op basis van deze gegevens wordt de kinderopvangtoeslag berekend;
- bij een paar met twee kinderen en een inkomen hoger dan 100 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. Daarom gaan we er vanuit dat deze huishoudens geen kinderopvang nodig hebben omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen;
- huishoudens die (op basis van hun inkomen) geen gebruik kunnen maken van de collectieve zorgverzekering van de gemeente, maken een eigen keuze uit verschillende zorgverzekeraars. Op basis van de meest gekozen pakketten<sup>21</sup> bij de grootste zeven zorgverzekeraars is daarvoor een gemiddelde prijs berekend van € 145 per polis

---

<sup>21</sup> Een basisverzekering met een aanvullende verzekering waarbij 9 fysiotherapie behandelingen worden verzekerd en een tandartsverzekering.

## Bijlage 7. Financieel maandoverzicht

In deze bijlage staat per huishoudtype het financieel maandoverzicht. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen. De bedragen die horen bij de huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven zijn afkomstig van het Nibud.

Tabel B7.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
<b>Inkomsten</b>					
Netto inkomen incl VT	1.052	1.158	1.263	1.368	1.052
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	263	263	263	235	263
Zorgtoeslag	104	104	104	104	104
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
<b>Totaal bijdragen Rijk</b>	<b>367</b>	<b>367</b>	<b>367</b>	<b>339</b>	<b>367</b>
<b>Totaal inkomsten</b>	<b>1.419</b>	<b>1.525</b>	<b>1.630</b>	<b>1.707</b>	<b>1.419</b>
<b>Uitgaven</b>					
Huur	530	530	530	530	530
Gas, water, elektra	85	85	85	85	85
Telefoon, internet en kabel	60	60	60	60	60
Gemeentelijke heffingen	33	33	33	33	33
(collectieve) zorgverzekering	140	140	140	145	140
Overige verzekeringen	20	20	20	20	20
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	15	15	15	15	15
Reserveringsuitgaven	179	179	179	179	179
Huishoudelijke uitgaven	244	244	244	244	244
<b>Totaal uitgaven</b>	<b>1.306</b>	<b>1.306</b>	<b>1.306</b>	<b>1.311</b>	<b>1.306</b>
<b>Budget exclusief regelingen gemeente</b>	<b>113</b>	<b>218</b>	<b>323</b>	<b>396</b>	<b>113</b>
<b>Regelingen gemeente</b>					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	33	0	0	0	33
Korting collectieve zorgverzekering	14	14	14	0	14
Individuele inkomensvoet	0	0	0	0	34
Huygenpas	7	7	7	0	7
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	0	0	0	0	0
<b>Totaal regelingen gemeente</b>	<b>54</b>	<b>21</b>	<b>21</b>	<b>0</b>	<b>87</b>
<b>Budget inclusief regelingen gemeente</b>	<b>167</b>	<b>239</b>	<b>344</b>	<b>396</b>	<b>200</b>
Vrije bestedingen	110	176	182	182	110
<b>Restant</b>	<b>57</b>	<b>63</b>	<b>162</b>	<b>214</b>	<b>90</b>

Tabel B7.2 Alleenstaande ouder, niet AOW-gerechtigd, 2 kinderen (8 en 13 jaar)<sup>22</sup>

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
<b>Inkomsten</b>					
Netto inkomen incl VT	1.052	1.158	1.263	1.368	1.052
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	309	309	309	309	309
Zorgtoeslag	104	104	104	104	104
Combinatiekorting	0	36	40	45	0
Kinderbijslag	195	195	195	195	195
Kindgebonden budget	468	468	468	468	468
<b>Totaal bijdragen Rijk</b>	<b>1.076</b>	<b>1.112</b>	<b>1.117</b>	<b>1.121</b>	<b>1.076</b>
<b>Totaal inkomsten</b>	<b>2.128</b>	<b>2.269</b>	<b>2.379</b>	<b>2.489</b>	<b>2.128</b>
<b>Uitgaven</b>					
Huur	600	600	600	600	600
Gas, water, elektra	188	188	188	188	188
Telefoon, internet en kabel	68	68	68	68	68
Gemeentelijke heffingen	46	46	46	46	46
(collectieve) zorgverzekering	140	140	140	145	140
Overige verzekeringen	23	23	23	23	23
Onderwijs	39	39	39	39	39
Kosten BSO	0	30	30	30	0
Vervoer	46	46	46	46	46
Reserveringsuitgaven	285	285	285	285	285
Huishoudelijke uitgaven	449	449	449	449	449
<b>Totaal uitgaven</b>	<b>1.885</b>	<b>1.915</b>	<b>1.915</b>	<b>1.919</b>	<b>1.885</b>
<b>Budget exclusief regelingen gemeente</b>	<b>244</b>	<b>354</b>	<b>464</b>	<b>570</b>	<b>244</b>
<b>Regelingen gemeente</b>					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	46	0	0	0	46
Korting collectieve zorgverzekering	14	14	14	0	14
Individuele inkomstenstoelage	0	0	0	0	42
Huygenpas	45	45	45	0	45
Jeugdfonds Sport en Cultuur	56	56	56	0	56
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	14	14	14	0	14
<b>Totaal regelingen gemeente</b>	<b>174</b>	<b>128</b>	<b>128</b>	<b>0</b>	<b>217</b>
<b>Budget inclusief regelingen gemeente</b>	<b>418</b>	<b>482</b>	<b>593</b>	<b>570</b>	<b>460</b>
Vrije bestedingen	227	297	312	312	227
<b>Restant</b>	<b>191</b>	<b>185</b>	<b>281</b>	<b>258</b>	<b>233</b>

<sup>22</sup> Bij de kosten BSO is de tegemoetkoming kinderopvang al verrekend.

Tabel B7.3 Paar, niet AOW-gerechtigd, geen kinderen

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
<b>Inkomsten</b>					
Netto inkomen incl VT	1.503	1.654	1.804	1.954	1.503
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	309	307	247	182	309
Zorgtoeslag	199	196	161	127	199
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
<b>Totaal bijdragen Rijk</b>	<b>508</b>	<b>503</b>	<b>408</b>	<b>309</b>	<b>508</b>
<b>Totaal inkomsten</b>	<b>2.011</b>	<b>2.157</b>	<b>2.212</b>	<b>2.263</b>	<b>2.011</b>
<b>Uitgaven</b>					
Huur	600	600	600	600	600
Gas, water, elektra	133	133	133	133	133
Telefoon, internet en kabel	68	68	68	68	68
Gemeentelijke heffingen	44	44	44	44	44
(collectieve) zorgverzekering	281	281	281	290	281
Overige verzekeringen	28	28	28	28	28
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	33	33	33	33	33
Reserveringsuitgaven	285	285	285	285	285
Huishoudelijke uitgaven	444	444	444	444	444
<b>Totaal uitgaven</b>	<b>1.917</b>	<b>1.917</b>	<b>1.917</b>	<b>1.925</b>	<b>1.917</b>
<b>Budget exclusief regelingen gemeente</b>	<b>95</b>	<b>240</b>	<b>295</b>	<b>338</b>	<b>95</b>
<b>Regelingen gemeente</b>					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	44	0	0	0	44
Korting collectieve zorgverzekering	27	27	27	0	27
Individuele inkomstenstoelage	0	0	0	0	47
Huygenpas	14	14	14	0	14
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	0	0	0	0	0
<b>Totaal regelingen gemeente</b>	<b>86</b>	<b>41</b>	<b>41</b>	<b>0</b>	<b>133</b>
<b>Budget inclusief regelingen gemeente</b>	<b>180</b>	<b>281</b>	<b>337</b>	<b>338</b>	<b>228</b>
Vrije bestedingen	160	220	240	240	160
<b>Restant</b>	<b>20</b>	<b>61</b>	<b>97</b>	<b>98</b>	<b>68</b>



Tabel B7.4 Paar, niet AOW-gerechtigd, 2 kinderen (8 en 13 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
<b>Inkomsten</b>					
Netto inkomen incl VT	1.503	1.654	1.804	1.954	1.503
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	309	307	247	182	309
Zorgtoeslag	199	196	161	127	199
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	195	195	195	195	195
Kindgebonden budget	202	202	202	202	202
<b>Totaal bijdragen Rijk</b>	<b>905</b>	<b>900</b>	<b>805</b>	<b>706</b>	<b>905</b>
<b>Totaal inkomsten</b>	<b>2.408</b>	<b>2.554</b>	<b>2.609</b>	<b>2.660</b>	<b>2.408</b>
<b>Uitgaven</b>					
Huur	600	600	600	600	600
Gas, water, elektra	225	225	225	225	225
Telefoon, internet en kabel	76	76	76	76	76
Gemeentelijke heffingen	46	46	46	46	46
(collectieve) zorgverzekering	281	281	281	290	281
Overige verzekeringen	29	29	29	29	29
Onderwijs	39	39	39	39	39
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	53	53	53	53	53
Reserveringsuitgaven	385	385	385	385	385
Huishoudelijke uitgaven	585	585	585	585	585
<b>Totaal uitgaven</b>	<b>2.319</b>	<b>2.319</b>	<b>2.319</b>	<b>2.328</b>	<b>2.319</b>
<b>Budget exclusief regelingen gemeente</b>	<b>89</b>	<b>235</b>	<b>290</b>	<b>332</b>	<b>89</b>
<b>Regelingen gemeente</b>					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	46	0	0	0	46
Korting collectieve zorgverzekering	27	27	27	0	27
Individuele inkomstenstoelage	0	0	0	0	47
Huygenpas	52	52	52	0	52
Jeugdfonds Sport en Cultuur	56	56	56	0	56
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	14	14	14	0	14
<b>Totaal regelingen gemeente</b>	<b>195</b>	<b>149</b>	<b>149</b>	<b>0</b>	<b>242</b>
<b>Budget inclusief regelingen gemeente</b>	<b>284</b>	<b>383</b>	<b>439</b>	<b>332</b>	<b>331</b>
Vrije bestedingen	276	343	350	350	276
<b>Restant</b>	<b>8</b>	<b>40</b>	<b>89</b>	<b>-18</b>	<b>55</b>

Tabel B7.5 Alleenstaande, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
<b>Inkomsten</b>					
Netto inkomen incl VT	1.176	1.294	1.412	1.529	1.176
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	265	265	265	265	265
Zorgtoeslag	104	104	104	104	104
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
<b>Totaal bijdragen Rijk</b>	<b>369</b>	<b>369</b>	<b>369</b>	<b>369</b>	<b>369</b>
<b>Totaal inkomsten</b>	<b>1.545</b>	<b>1.663</b>	<b>1.781</b>	<b>1.898</b>	<b>1.545</b>
<b>Uitgaven</b>					
Huur	530	530	530	530	530
Gas, water, elektra	103	103	103	103	103
Telefoon, internet en kabel	60	60	60	60	60
Gemeentelijke heffingen	33	33	33	33	33
(collectieve) zorgverzekering	194	194	194	145	194
Overige verzekeringen	13	13	13	13	13
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	13	13	13	13	13
Reserveringsuitgaven	161	161	161	193	161
Huishoudelijke uitgaven	244	244	244	244	244
<b>Totaal uitgaven</b>	<b>1.351</b>	<b>1.351</b>	<b>1.351</b>	<b>1.334</b>	<b>1.351</b>
<b>Budget exclusief regelingen gemeente</b>	<b>194</b>	<b>312</b>	<b>429</b>	<b>564</b>	<b>194</b>
<b>Regelingen gemeente</b>					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	33	0	0	0	33
Korting collectieve zorgverzekering	39	39	39	0	39
Individuele inkomstenstoelage	0	0	0	0	0
Huygenpas	14	14	14	0	14
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	0	0	0	0	0
<b>Totaal regelingen gemeente</b>	<b>86</b>	<b>53</b>	<b>53</b>	<b>0</b>	<b>86</b>
<b>Budget inclusief regelingen gemeente</b>	<b>280</b>	<b>364</b>	<b>482</b>	<b>564</b>	<b>280</b>
Vrije bestedingen	111	154	159	159	111
<b>Restant</b>	<b>169</b>	<b>210</b>	<b>323</b>	<b>405</b>	<b>169</b>

Tabel B7.6 Paar, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
<b>Inkomsten</b>					
Netto inkomen incl VT	1.594	1.754	1.913	2.073	1.594
<i>Bijdragen Rijk</i>					
Huurtoeslag	312	312	312	310	312
Zorgtoeslag	199	199	182	164	199
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
<b>Totaal bijdragen Rijk</b>	<b>511</b>	<b>511</b>	<b>494</b>	<b>474</b>	<b>511</b>
<b>Totaal inkomsten</b>	<b>2.105</b>	<b>2.265</b>	<b>2.407</b>	<b>2.547</b>	<b>2.105</b>
<b>Uitgaven</b>					
Huur	600	600	600	600	600
Gas, water, elektra	162	162	162	162	162
Telefoon, internet en kabel	68	68	68	68	68
Gemeentelijke heffingen	44	44	44	44	44
(collectieve) zorgverzekering	388	388	388	290	388
Overige verzekeringen	15	15	15	15	15
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	26	26	26	26	26
Reserveringsuitgaven	235	235	235	299	235
Huishoudelijke uitgaven	444	444	444	444	444
<b>Totaal uitgaven</b>	<b>1.982</b>	<b>1.982</b>	<b>1.982</b>	<b>1.948</b>	<b>1.982</b>
<b>Budget exclusief regelingen gemeente</b>	<b>123</b>	<b>283</b>	<b>425</b>	<b>598</b>	<b>123</b>
<b>Regelingen gemeente</b>					
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	44	0	0	0	44
Korting collectieve zorgverzekering	77	77	77	0	77
Individuele inkomstenstoelage	0	0	0	0	0
Huygenpas	28	28	28	0	28
Jeugdfonds Sport en Cultuur	0	0	0	0	0
Vergoeding eigen bijdrage schoolfonds	0	0	0	0	0
<b>Totaal regelingen gemeente</b>	<b>150</b>	<b>106</b>	<b>106</b>	<b>0</b>	<b>150</b>
<b>Budget inclusief regelingen gemeente</b>	<b>273</b>	<b>388</b>	<b>531</b>	<b>598</b>	<b>273</b>
Vrije bestedingen	168	211	218	218	168
<b>Restant</b>	<b>105</b>	<b>177</b>	<b>313</b>	<b>380</b>	<b>105</b>

## Bijlage 8. Afkortingen

Tabel B8.1 Afkortingenlijst

Afkorting	
AOW	Algemene Ouderdomswet
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Planbureau
SHV	Schuldhelpverlening
VT	Vakantietoeslag
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsm	Wettelijk sociaal minimum
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WW	Werkloosheidswet
ZZP	Zelfstandige zonder personeel